

Zondagsschoolboekje

Titel: De zendingsvriendinnen

Auteur: Agnes van Driel

Illustrator: Henk Poeder

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1938

DE ZENDINGS- VRIENDINNEN

MET PENTEKENINGEN VAN HENK POEDER

DE ZENDINGS- VRIENDINNEN

DOOR

AGNES VAN DRIEL

I. MOEDERS ZORGEN

„Ga nu ook naar school, Anna, 't is hoog tijd, straks kom je nog te laat.”

Besluiteloos kijkt Anna het ruime woonvertrek rond, waar het werk voor 't grijpen ligt. En ze weet, achter die deur, in de grote keuken, is 't evenzô.

„'k Wou u zo graag nog even helpen, Moes; u hebt het zo druk op Maandagmorgen.”

„Och, dat beetje werk komt wel terecht, dat is 't ergste niet. Ga jij nu maar rustig heen, kindje. Kijk eens, je hebt geen tien minuten meer.”

Een snelle blik op de klok overtuigt Anna, dat Moeder gelijk heeft. „Nou, dan ga 'k maar,” zegt ze gelaten, „dag Moe, tot vanmiddag.”

Even legt ze liefkozend haar wang tegen Moeders gezicht en geeft haar een afscheidskus. Maar Moeders ogen vindt ze niet; en dús moet ze 't vanmorgen maar doen zonder dien liefdevollen blik, dien ze gewoon is op weg mee te krijgen. Haastig wendt ze zich af, om een vreemd opkomend gevoel in de keel weg te slikken; en vlug wil ze vertrekken. Maar Jopie, de tweejarige broer, die in zijn stoeltje de laatste korst van zijn ontbijt zit op te peuzelen, protesteert heftig tegen zo'n overhaaste vlucht en roept Zus tot de orde: „Anna, Jopie kussie geven!”

Snel keert ze terug om het verzuim te herstellen;

7

G. F. CALLENBACH N.V. — UITGEVER — NIJKERK

maar ze doet het op zo'n ongewone manier, dat Jopie haar vreemd-verwonderd nakijkt, als ze voor den tweeden keer naar de deur gaat om nu schielijk te vertrekken. Ze gaat door de keuken en de achterdeur, dan door den kleinen tuin en het tuinhokje, dat ze zorgvuldig achter zich sluit.

Nu is ze op het smalle pad (het zogenaamde Jaagpad) langs de Vaart, dat ze volgt tot de brug, die de oost- en westzijde van Deelum met elkaar verbindt. Dit is voor de kinderen de gewone, de veiligste weg naar school, verre te verkiezen boven den drukken hoofd-verkeersweg, die aan de voorzijde langs het huis loopt.

In gezwinden pas gaat Anna voort. Stel je voor, dat ze te laat kwam! Meester van Noort is een man van de klok, die voor laatkomers geen pardon kent. Toch, in weerwil van haar haast, staat ze eensklaps stil, drukt de handen in de zijden en zucht diep, heel diep — helaas, een vergeefse poging om dat akelig drukkend gevoel van binnen te doen verdwijnen. Dan kijkt ze om zich heen: wat is alles buiten toch prachtig op zo'n stralenden Junimorgen! Aan de koeien en schapen, die daar aan den overkant van de Vaart rustig grazen of doodkalm in het welige gras liggen te herkauwen, kun je niet zien, dater zoveel zorgen verdriet in de wereld is; en aan de vogels, die daar in den appelenbongerd van Veldhuizen hun hoogste lied

8

uitjubelen, kun je 't niet horen; en toch... en toch...

Nóg sneller vervolgt Anna haar weg, terwijl ze peinst en piekert. Akelig toch, als Moeder zo treurig kijkt, Moeder, die altijd weet te troosten en op te beuren, als je eens een verdrietige bui hebt. Dan moet het wel heel erg wezen! Maar vanmorgen scheen ook alles saam te spannen, om haar moedeloos te maken. Eerst die geschiedenis met Wim, den oudsten broer, die bij het aankleden zo onbesuisd te werk ging, dat het halfversleten sporthemd 't ontgelden moest. Hoe Moeders rappe handen zich geweerd hebben om 't gescheurde kledingstuk inderhaast zo goed mogelijk te herstellen, want — een ander was op 't ogenblik niet

9

voorhanden. Nauwelijks was dit euvel verholpen en Wim de deur uit naar zijn werk, of daar klonk op zolder een oorverdovend lawaai, het krijgsgeschrei van twee broertjes, die elkander blijkbaar de grootste plaats in de niet al te ruime bedstee betwistten. Vader, die juist tot vertrek gereed stond, gebod de ruziemakers onmiddellijk beneden te komen; maar — een slachtoffer was in den strijd reeds gevallen en werd, onder wederzijdse beschuldigingen, voor Moeders verschrikte ogen neergelegd: een onherstelbaar verscheurd laken. En als waren al die onaangenaamheden in den vroegen morgen nog niet voldoende, zo wachtte haar even later nog een scène met den tienjarigen Geurt, die in opstand kwam over „die gekke broek” met „dat gekke stuk” er in, omdat hij zich niet verenigen kon met Moeders wijzen stelregel: geen oude schoenen weggooien voor je nieuwe hebt.

Anna, het enige zusje bij vijf broers, is voor haar twaalf jaren een bij-de-hand en verstandig meisje, dat meer van Vaders en Moeders zorgen begrijpt dan één van de jongens. Vader is beurtschipper op Utrecht en had vroeger een bloeiende zaak, die een rijk bestaan opleverde. Maar de laatste jaren (de mensen zeggen: door de crisis) is alles anders geworden. Handelaars, die vroeger grote partijen goed te vervoeren hadden, hebben het dorp verlaten. Een fabriek, die volop werk

10

aan den schipper gaf, is stop gezet. En de gevolgen zijn niet uitgebleven. Vóór en na moest Vader knechts ontslaan. Het kleinste van de twee schepen werd van de hand gedaan. En, nu juist een jaar geleden, werd de ruime, gerieflijke woning bij de brug verwisseld voor het veel kleinere huis, dat ze nu bewonen. De jongere broertjes hebben als om strijd gejuicht, toen het huisraad vervoerd werd en ze allemaal met Vader mee mochten varen. Maar Anna is bij Moeder en kleinen Jopie gebleven, en begreep toen al iets van Moeders tranen, toen ze de deur van het verlaten huis achter zich sloot.

Toch hebben ze nog nooit gebrek geleden en bij ieder middagmaal mag Vader danken voor onverdiende zegeningen en voor een welvoorzien dis, waar allen in goeden welstand mogen aanzitten. Neen, gebrek kennen de kinderen niet; en zorgen en moeilijkheden mogen ze aan hun ouders overlaten. Maar Anna ziet daar toch wel iets van en deelt er op haar manier in, vooral met Moeder, van wie ze zo heel veel houdt. En juist omdat Moeder bijna altijd blijmoedig en opgewekt haar zware taak in het drukke huisgezin vervult, valt het zo op, als ze eens een enkelen keer, zoals dezen morgen, door de zorgen overmand schijnt. Ja, denkt Anna, dan moet het wel heel erg wezen!

11

II. EEN MORGEN OP SCHOOL

Mooier speelplaats dan die van de Declumse schoolkinderen is er in heel Nederland stellig niet te vinden. Kerk en school zijn hier dicht naast elkander gebouwd, en het ruime plein rondom die beide geeft volop gelegenheid voor de uitgezochtste spelletjes. Daar zijn zeven lindebomen, onmisbaar bij het spel van stuivertjewiselen. In den tijd van 't paardjespelen doen ze dienst als marktpalen, waaraan de trappende, hinnikende paarden worden vastgebonden. Paardestallen zijn dan de ruimten tussen de zes beren van de dikke kerkmuren, overigens kostelijke schuilhoekjes bij 't spelen van wegkruipertje en verlossertje. Dan is daar verder dat fijne, nauwelijks een meter hoge muurtje, dat de kerk met de achterzijde van de school verbindt en dat dagelijks bestormd wordt door jongens, (en ook wel door meisjes) die zich oefenen in 't boegsprietlopen. En eindelijk, vóór de kerkdeur, die onbetaalbare stenen trap met de twee houten leuning, in den loop der jaren spiegelglad geworden door de duizenden jongensbroeken, die er langs gegliden zijn.

Als Anna dezen morgen, hijgend en blozend van het harde lopen, het speelplein nadert, worden juist alle spelletjes gestaakt en het gezang van: „Keer omme, keer omme, van driemaal om keer

12

Hier was een godvrezend huisgezin, dat wenste te leven naar Gods wil, plotseling beroofd van den vader, den kostwinner. Geen nood, Moeder, God is een Vader der wezen en een Rechter der weduwen! En in 't geloof zich vastklemmend aan deze belofte, geeft ze haar kinderen het allernodigste, ook als daar geen geld meer is om te betalen. Maar de schulden worden groter en de kinderen roepen om brood. Heere, Gij hebt toch Zelf in Uw Woord beloofd:

Zijn machtig' arm beschermt de vromen
En redt hun zielen van den dood;
Hij zal hen nimmer om doen komen
In duren tijd en hongersnood.

Geduld maar, schuldeheer, ik zal u alles betalen! Maar waarom sluipt dan het gebrek haar woning binnen? Waarom geeft de Heere dan geen uitkomst? Waarom nu die vreselijke bedreiging: Betaal me, wat ge schuldig zijt, of ik zal uw kinderen verkopen!? O Heere, 't is toch wáár, wat Gij beloofd hebt:

Nooddruftigen vergeet God niet,
Noch laat hen eindloos in 't verdriet;
't Ellendig volk mag op Hem wachten:
Hij zal hun hoop niet steeds verachten.

En in dien bitteren, bitteren nood wijst God Zelf haar den weg tot ontkoming. Hij toch is het, die

14

omme,” dat haar van verre al tegenklonk, verstomt, want meester van Noort heeft in de handen geklapt: de school gaat aan. Juist krijgt ze nog gelegenheid om zich onder de bonte, woelige schaar te mengen, die in de richting van de schooldeur golft, om daar, onder Meesters strengen blik, te veranderen in een geordende rij, die kalm de brede gang intrekt en zich vertakt naar de verschillende lokalen. Een ogenblik later zit ze op haar plaats in de zesde klas en volgt in gespannen aandacht het bijbelse verhaal, dat aan de beurt van behandeling is. Mijnheer van Noort heeft altijd de volle aandacht van zijn klas; maar vanmorgen vertelt hij buitengewoon boeiend. 't Gaat over de arme weduwe, die de hulp van Elisa inriep: „Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat uw knecht den Heere was vrezende; nu is de schuldeheer gekomen, om mijne beide kinderen voor zich tot knechten te nemen.”

„Je kunt geloven,” — zo vertelt Meester — „dat er door deze vrouw wat is gestreden, geleden en gebeden, eer 't zóver was. 't Scheelt maar zoveel, hoe een mensch arm werd. Als dat is door verkwisting, luiheid, zorgeloosheid, door eigen schuld dus, dan is de armoede een straf op de zonde, die de Heere soms nog gebruiken wil als een middel tot bekering. Denk maar aan den verloren zoon. Maar hier was 't heel iets anders: hier was 't geloofsbeproeving, zoals ook bij Abraham en bij Job.

13

haar Zijn dienstknecht Elisa doet ontmoeten en nu toont Hij, dat Hij Zijn volk het water wel aan, maar niet over de lippen laat komen. We zullen nu zien, hoe de Heere uitkomst geeft.”

't Is doodstil in de klas, als Meester verder vertelt. Je zou een speld kunnen horen vallen. Anna's gedachten trekken onderwijl telkens en telkens weer naar Moeder heen. Hè, als Moeder om een hoekje dit eens horen mocht! Dan zou ze niet meer zo treurig kijken. Goed luisteren maar, denkt ze, dan zal ik proberen, straks alles aan Moeder over te vertellen.

Kwart voor elf, speelkwartier. Een vrolijk joelende schaar dringt naar buiten voor een ogenblik ontspanning.

„Anna,” zegt mijnheer van Noort, „Truus heeft gevraagd, of je een poosje bij haar komt.”

Truus? Verrast kijkt Anna op. Nu eerst dringt het tot haar door, dat de plaats van Truus van Noort den helen morgen onbezet bleef.

„Ze ligt in 't priëel,” verduidelijkt Meester, als hij Anna's verwonderden blik ziet. „Ze wacht op je.” Daar snelt Anna 't schoolplein over, naar de overzijde van den brede grintweg, waar pastorie en onderwijzerswoning, evenals kerk en school, naast elkander staan. Deels door een hogen muur, deels door een ijzeren hek zijn de beide tuinen van den weg gescheiden.

15

Nieuwsgierig gaat Anna het tuinhok binnen. Wat zou er met Truus aan de hand zijn? Zeker ziek — maar vast niet erg, want daar klinkt haar vrolijke stem uit het priëel: „Ha Anna, ben je daar? Kom je me gezelschap houden?”

„Maar Truus, wat is er nou met je gebeurd?” Daar ligt ze op een ruststoel, den enen voet wat hoger en zorgvuldig verbonden.

„O, heb je d'r nog niks van gehoord? 'k Ben Zaterdag van mijn fiets gevallen. Die lompe knecht van Koning reed met zijn grote slagersmand pardoes tegen me aan, toen ik 't hek uitfietste. We dachten eerst dat mijn voet gebroken was, doch dat viel mee gelukkig. Maar de dokter zegt, dat 'k er toch wel drie, vier weken mooi mee zal zijn. En dat in den mooiste tijd van 't jaar!”

„Je kunt het hier anders best houden,” meent Anna, terwijl ze bewonderend om zich heen ziet. 't Priëel ziet er uit als een klein knus kamertje, overal schilderijtjes en snuisterijen en naast den ruststoel op een tafeltje een vaas met de uitgezochteste bloemen uit den weelderigen tuin.

„Ja, Moe heeft het leuk voor me ingericht, hè? Hier, snoep eens van me.” En Truus houdt haar vriendin een schaalje heerlijke bonbons voor.

„En waar is Willemien?” vraagt Anna plotseling verrast.

Een lichte bloes kleurt Truus' wangen. „O-o-o” zegt ze dan weifelend, „die vervelende meid. Nou,

16

als ze geen zin heeft, dan blijft ze maar!”

Even komt er een ondeugende tinteling in Anna's donkere ogen, waarvoor Truus beschaamd de hare moet neerslaan. „Vrienden in den nood, honderd op een lood, Truusje!” 't Klinkt een beetje spottend; maar onmiddellijk daarop verandert Anna van toon en hartelijk informeert ze: „Dat zul je gevoeld hebben, zeg; en doet 't nou nog pijn?”

„Nee, nou niet meer, maar Zaterdag kon ik 't lachen wel laten.” En nu moet ze toch even haar

17

hart luchten tegen de vriendin, die van de eerste klas af haar vriendin al was: „En hoe vin-je dat nou van Willemien, dat ze heel niet 's bij me komt kijken? En ze wéét 't best, want Pa heeft 't Zaterdag al aan den dominee verteld.”

„Ze denkt zeker: die loopt niet weg,” schertst Anna; maar in haar hart is ze blij. Ze heeft er wat een verdriet van gehad, dat ze maanden lang verwaarloosd werd en achteruitgezet bij het nieuwe buurmeisje, dat Truus helemaal inpalmde. 't Was Willemien van den dominee vóór en Willemien van den dominee ná. Maar nu ziet Truus blijkbaar in, dat een vriendschap van drie maanden niet óp kan tegen die van vijf, zes jaar.

„Ik moet weg,” zegt Anna plotseling, „de school gaat aan. Morgen kom ik wel weer. Goed?” „Nou, en of! En Woensdagmiddag?” vleit Truus. „Als 't mag — ja. Dag, hoor!” „Dag, Anna. Da-ag!”

18

III. HANDWERKLES

In heel wat opgewekter stemming dan 's morgens gaat Anna 's middags om halftwee schoolwaarts. Haar troostwoorden naar aanleiding van Meesters bijbelles heeft ze voor zich kunnen houden, want toen ze thuis kwam, vond ze Moederal in gesprek met Geurt, die, behalve een nieuwe broek, nog honderd en één nummers op zijn verlanglijstje had staan. „Jongen,” hoorde ze Moeder juist nog zeggen, „je moet eens leren, naar je minderen en niet naar je meerderen te kijken. Waarom loop jij niet met kapotte kousen en gescheurde kleren? En waarom loop jij niet om een boterham te bedelen? En waarom hoef jij niet in een tentje te liggen, zoals dat bleke jochie van mijnheer Smit? Omdat jij zoveel braver en beter bent? Laten we toch niet vergeten, dat we nergens recht op hebben, dan zingen we wel een toontje lager.” En even later hoorde ze Moeder zachtjes zingen: „In God is al mijn heil, mijn eer.”

„Anna,” heeft Moeder gevraagd, toen ze de deur uitging, „zul-je om vier uur dadelijk thuis komen? Ik wou vóór de boterham graag enkele nodige boodschappen doen, en dan kun jij wel zolang op Jopie passen, nietwaar?”

„Ja, Moes, natuurlijk!” heeft Anna gezegd. En nu gaat ze vrolijk haar weg in 't vooruitzicht van een prettigen middag. Van drie tot vier uur heeft ze

19

handwerkles en daar is ze, net als alle andere meisjes, dol op. En dat niet alleen, omdat het iedereen keer een verrassing is, wat er onder Jufs leiding „af” uit haar handen komt, maar ook omdat die Juf zelf zo'n schat van een mens is, dat je wel den helen dag in plaats van drie uurtjes in de week les van haar zou willen hebben. Die kleintjes uit de eerste zijn te benijden, vinden de meisjes. Als de klas aan 't werk gezet is, zodat ieder rustig verder kan, neemt Juf vaak een boek en leest wat voor; of ze vertelt een boeiend verhaal; of (en dat vinden ze allemaal nog het allerprettigst) ze babbelt ongedwongen over het een of ander onderwerp. Ze is een echte zendingsvriendin en als ze begint: „Hebben jullie 't al gehoord?” dan weten de meisjes, dat 't laatste nieuws van 't zendingsveld ter sprake komt, zó, dat je luisteren moet en verlangen gaat om mee te kunnen helpen. Ons Zendingsblaadje wordt op de handwerkles ook altijd van a tot z gelezen.

Vanmiddag doet de juffrouw zo geheimzinnig, ze kijkt zo glunder, dat de hele klas vóelt: ze voert wat in 'r schild, d'r hangt wat in de lucht. „Ja,” lacht ze eindelijk, „jullie kijken me zo nieuwsgierig aan, ik heb ook een plannetje, een heel mooi plannetje: we gaan allemaal een handwerkje maken voor de zending en dat sturen we dan naar den bazar op den zendingsdag.”

Een uithundig gejuich gaat op, zó, dat de meester

20

in de aangrenzende klas nieuwsgierig door de ruit van de tussendeur gluurde. „Stil, stil,” sust de juffrouw, „geen burengerucht! Luistert liever, want je weet nog niet eens, wat ik bedoel. Ik wou, dat jullie helemaal zelfstandig thuis wat fabricerden. En je kunt je zusjes en zelfs broertjes, die er voor in aanmerking komen, aansporen, om je voorbeeld te volgen. We hebben op school geleerd, hoe je met weinig kosten van een klein lapje, een beetje wol, een paar strengetjes zij, iets heel aardigs maken kunt; en nu wil ik eens zien, hoe jullie dat geleerde in toepassing brengen. 'k Geef je zes weken. Dan breng je je schatten mee en dan sta ik natuurlijk sprakeloos van verwondering over zóveel moois. Ik zorg dan, dat alles verzonden wordt en we schrijven er bij: Van de zendingsvriendinnen van Deelum.”

„Fijn, fijn!” jubelen de meisjes. En de geestdrift is zo groot, dat Juf een hele toer heeft om de rest van het lesuur orde en rust te bewaren.

„Rika Jansen en Neeltje van Vliet moeten even nablijven,” zegt Juf, als de school uitgaat. Even verwonderde blikken en vragende ogen; dan gaan de zendingsvriendinnen lachend en babbelend naar buiten.

„Ik begrijp best, waarom Riek en Neeltje blijven moeten,” fluistert Bertha Veldhuizen, een rijk boerendochtertje, Willemien van den dominee in 't oor.

21

„Ik ook wel, hoor. Ze krijgen natuurlijk wat van Juf, omdat ze te arm zijn om zelf iets te kopen.” Willemien zegt het zo hard, dat tien, twaalf meisjes het horen.

„Kom zeg, effe op de trap wachten tot ze komen,” oppert Willy van Gent; en daar stuift de hele klas naar de kerkdeur, waar de besprekingen worden voortgezet.

„Ik vraag aan Moeder, of ik weer zo'n mooi kussen mag maken als ik met Sinterklaas voor mijn zuster gemaakt heb,” zegt Bertha.

„En ik een theemuts,” zegt Willemien, „zo een met strepen gebreid, bruin en terra en geel, dat 's prachtig.”

„Ik vind kleertjes veel leuker,” meent Greta van den molenaar, „zo'n truitje bijv. als we pas gebreid hebben of zo'n koddig jongensmutsje.”

„Jullie noemen nogal wat op,” pruttelt Willy tegen. „Allemaal goed en best, als Moeder betalen wil.”

„O hé, nee,” weerlegt Bertha, „'t gaat uit mijn eigen spaarpot, hoor.”

„Ik offer d'r vier weken lang m'n Zaterdagavondkwartje aan op,” belooft Willemien. En Anna denkt spijtig: al kon ik er maar vier Zaterdagavonddubbeltjes of -stuivertjes aan geven. „Maar dat heeft Juf toch ook zó niet bedoeld,” brengt ze dan bedeesd in 't midden. „Ze zei toch, met weinig kosten en van weinig goed iets maken.”

22

„Ha, daar zijn Riek en Neeltje. Laat 's kijken, wat hebben jullie? Toe meid, niet zo flauw, doe 't papier d'r effe af!”

In een ogenblik is het tweetal omringd door haar nieuwsgierige klasgenoten en de ene uitroep volgt op den anderen. Zonder protest laat Rika toe, dat haar bezit van hand tot hand gaat en onverschillig hoort ze de opmerkingen en raadgevingen aan, die er over ten beste gegeven worden. „Wat een berg wolresten bij dat grijze linnen!” „Prachtig om een boekomslag te maken!” „Ben je mal, daar is 't veel te veel voor: een reuzeboodschappentas!” „D'r kan wel een klein vloerkleedje uit!”

„Toe Neeltje, doe niet zo raar, laat nou ook 's zien! Ben je bang, dat we 't vuil zullen maken?”

Aarzelend, voorzichtig, wikkelt Neeltje het vloei-papier af en zorgt wel haar schat zelf beschermend in handen te houden als ze dien voor bewonderende blikken ontvouwt. „O-o-o” klinkt het verrukt, „beeldig, die fijne kleurtjes zij op die crème lap. Dat kan wat moois worden!” En Bertha smoest tegen Willemien: „De juffrouw is ook niet van gisteren. Die weet wel, aan wie ze 't geeft.”

Anna, ofschoon delend in de algemene bewondering, houdt zich wat afzijdig. Er komt een grote zorg in haar hart: Waar moet dat op uitlopen? Straks praatten ze allemaal van zulke grote dingen; en nu lijkt het wel, of Juf haar woorden door daden weerspreekt. Ze voelt het: daar kan ze nooit

23

tegen op. Zelfs Rika en Neeltje zijn haar vóór. Toch is ze dankbaar, dat de juffrouw haar niet met die beiden over één kam scheert, met Riek, die grote sloddervos en met Neeltje, het oudste kind uit een keurig net maar doodarm huisgezin. Kijk, dat is toch wel mooi: Vader is altijd nog „de schipper van Deelum,” door ieder geacht. En Moeder heet altijd nog juffrouw Van Bergen, dat klinkt toch heel anders dan vrouw Jansen en vrouw Van Vliet. Niemand weet natuurlijk, dat *juffrouw* Van Bergen ieder kwartje driemaal omkeert voor ze 't één keer uitgeeft. En niemand weet, dat Moeder dikwijls halve nachten werkt om met haar gebrekkige hulpmiddelen den inhoud van linnenkast en klerenkast op peil te houden. Anna heeft daar wel eens iets van gemerkt als Moeder 's avonds, vóór ze naar bed ging, de laatste ronde deed bij haar slapende kinderen. Als ze dan soms, half slapend, vroeg: „hoe laat is 't, Moes?“, dan was 't antwoord: „al over twaalfen; slaap maar lekker, hoor.”

Midden tussen het gekakel en gebabbel van de meisjes is Anna zo op eens met haar gedachten thuis. En plotseling denkt ze met schrik aan haar belofte om gauw thuis te komen. „Ik moet naar huis, 'k ben over tijd,” zegt ze. „Dan gaan we samen,” oppert Rika. „Als je dan maar hard loopt!” 't Komt er gejaagd uit en daardoor misschien minder vriendelijk dan de bedoeling is. „O, als je niet

24

van mijn gezelschap gediend bent — schiet maar op, hoor!” is 't kribbige antwoord.

„Wel nee, meid, zo bedoel ik 't niet,” verdedigt Anna, die altijd bang is, iemand te kwetsen. „Maar ik heb Moeder beloofd, gauw thuis te komen.”

„Ga je gang — mei-ei-d — gegroet!” En gebelgd keert het ruwe meisje Anna den rug toe, die, heimelijk blij van onaangenaam gezelschap verlost te zijn, het schoolplein afsnelt. Als de wind naar huis!

25

IV. ALLES LOOPT TEGEN

Beloven en houden past jongen en ouden. „Anna. Waar kom je nou zo laat vandaan?” „Och Moes, 't spijt me zo, 'k had 't helemaal vergeten. Ze hadden 't op school zo druk over handwerken voor de zending. Is 't heel erg?” „'t Is jammer, hè. De tijd is toch al zo kort. Vóór zessen wil Vader brood eten.” „'k Zal zorgen, dat de tafel gedekt staat, als u terug komt. Gaat u dan nou maar gauw heen.” Gediensig helpt Anna Moeder de voordeur uit. Wat ben ik toch een suffer, verwijt ze zich zelf. Wacht, ik zal proberen, 't weer goed te maken. Dat Zondagse kousje van Jopie, waar hij gisteren een gat in gevallen heeft en dat natuurlijk nog ongestopt ligt, zal ik netjes maken. Dan zal Moeder wel blij zijn. Even opletten — ja hoor — Jopie speelt met Dik zoet in den zandbak — 't hekje is op slot — alles in orde.

IJverig zet Anna zich tot stoppen. Al werkende dwalen haar gedachten natuurlijk naar 't geen dien middag op school gebeurd is en de bezwaren, die toen in haar hart oprezen, groeien nu in haar verbeelding tot bergen. Waar moet ze het benodigde vandaan halen om iets te maken, dat ze tegenover de klasgenoten geen al te dwaas figuur slaat? Ze kan toch geen bladwijzertje of een onnozel kleedje maken als de anderen met zulke

26

grote dingen voor den dag komen!

Een bedrag van veertig, vijftig cent zou op z'n minst nodig zijn. En dat kan ze niet betalen. Wacht, zou Moeders lappenla niet 't een of ander bevatten, dat haar van dienst zou kunnen zijn? Daar mag ze best eens even in rommelen. Het half voltooide kousje wordt op 't werkmandje gelegd en in een ogenblik is Anna het trapje van de kleine opkamer opgewipt, waar Moeder één la van het grote kabinet als bergplaats voor lappen gebruikt. Voorzichtig, om geen wanorde te brengen in de keurig naast elkander liggende rolletjes, doorsnuffelt Anna den helen inhoud. Kijk, dat crème mouseline lapje zou heel geschikt zijn om een keurig mutsje te maken. Een paar strengetjes zij er bij, dan werd het helemaal een kwestie van een dubbeltje. Maar — heeft Moeder dat niet bestemd voor een nieuw kraagje op Anna's Zondagse jurk?

Die lap zwart fluweel, het overschot van Dik-kie's beste broekje, zou ook wel wat wezen. Een mooi tasje zou er uit kunnen. Maar natuurlijk moet die lap voor verstellen bewaard blijven. Welke jongensbroek komt er nu zonder verstellen aan zijn eind?

Verder? Neen, verder levert het onderzoek weinig op.

Teleurgesteld schuift Anna de la weer dicht en langzaam daalt ze het trapje af, zó in gedachten

27

verdiept, dat ze nauwelijks let op de aanwezigheid van Jopie, die met z'n rug naar haar toe onder de tafel op den grond zit. Hij is met iets doende, dat hem blijkbaar helemaal in beslag neemt; want hij kijkt op noch om en praat maar zo stilletjes voor zich heen, terwijl de kleine handjes zich weren. Wat voert hij toch uit en wat zegt hij toch telkens? Iederen keer hetzelfde op denzelfden toon: „Jopie ok kousie toppe — ja — Jopie ok kousie toppe.”

Eindelijk dringt er iets van tot Anna's bewustzijn door. Wat!? Wat zegt hij daar!? „Jopie ok kousie toppe — ja Jopie kousie toppe.” Een vreselijk vermoeden rijst in haar op. Ze vliegt naar hem toe — en het volgend ogenblik heeft de arme bengel een tik te pakken, zoals hij waarschijnlijk zijn hele leventje nog nooit gehad heeft. Zo wreed gestoord in zo'n prettig spel! Een felle schrik — dan barst de kleine man uit in luid geschrei, dat al heftiger wordt onder het gejammer van Zus, die eigen schrik en ontsteltenis uitschreeuwt in boze woorden: „Akelige jongen, wat heb je nou gedaan? Stoute rakker! Je hele kousje kapot geknipt! O, o, wat zal Moeder boos zijn. Jongen, jongen, wat vreselijk toch, wat vreselijk toch!” Tranen stromen Anna over de wangen, tranen van boosheid, van droefheid, van wanhoop. Het tweestemmig gejammer klinkt door tot den tuin, waar Geurt, Jan en Dikkie met hun konijntjes spelen. Ver-

28

schrikt komen de broertjes toelopen, staren, met open monden, verwonderd van de een naar den ander. Dan droogt Anna snel haar tranen. Ze schaamt zich en moffelt vlug het

verongelukte kousje in een verborgen hoekje. Dan buigt ze zich tot den kleinen misdadiger, die, nog hikkend en snikkend en totaal van streek, zachtjes om Moeder begint te zeuren: „Mammie komme.” Medelijden krijgt de overhand op boosheid. Ze kust hem op z'n betraande snoetje en neemt hem dan mee naar de kraan om de laatste sporen van tranen af te wassen en van haar eigen en van zijn gezicht.

Een snelle blik op de klok doet haar schrikken: zó laat al? Moeder kan ieder ogenblik terugkomen. Nu gauw de tafel gedekt, anders. . . . Kan 't zijn? Hooft ze daar den sleutel knarsen in 't slot van de voordeur? Daar is Moeder al: „Beloven en houden past jongen en ouden, Anna. Dat is de tweede keer vanmiddag.” Diep buigt zich het hoofd en ze haast zich, ze rept zich om haar plicht te doen, zó, dat de bordjes en schaaltes in haar trillende handen rinkelen. Verwonderd kijkt Moeder

29

haar even aan: wat doet dat kind toch vreemd vandaag. Maar daar zijn er vijf om aandacht aan te schenken; en daar is Vader al om te eten en Wim volgt hem op den voet. Weldra zit de hele familie rond den dis. Gelukkig hebben de jongens zoveel te vragen en te vertellen, dat niemand er op let, hoe stil Anna is en hoe het haar moeite kost, de gewone portie boterhammen naar binnen te werken. Een zucht van verlichting slaakt ze, als, na Vaders dankgebed, ieder zijns weegs kan gaan en nog groter uitkomst is het, als na enkele uren van spanning en onrust het klokje van gehoorzaamheid slaat: negen uur. Nee, Anna zingt vanavond niet het liedje van verlangen. Ze is wát blij, zich aan Vaders en Moeders waakzaam oog te kunnen onttrekken, vóór een van beiden met de liefderijk-bezorgde vraag gekomen is: wat scheelt er toch aan? Wat had ze dán wel moeten antwoorden? Gelukkig, nu is ze alléén, alléén om te denken, te schreien en — te bidden. Want dát weet Anna opperbest: ál haar noden, ál haar zorgen mag ze den Heere voorleggen.

Hoe heerlijk stil is 't op haar kamertje. Een kamertje is 't eigenlijk niet eens. Op de zolderverdieping heeft Moeder van overcomplete overgordijnen uit het vorige huis voor haar dochttertje een gezellig hoekje bij het vóorraam afgeschoten, tóch een kamertje, dat de jaloersheid opwekt van de broertjes, die aan het andere eind van den zolder,

30

bij het grote, op de Vaart uitziende raam, hun slaapplea hebben: Wim met kleinen Dik in een breed ledikant, Geurt en Jan in de bedstee.

Als Anna zich ontkleed heeft, knielt ze neer en bidt — het gewone gebed, dat Moeder haar geleerd heeft. Wel is ze gewoon, in bijzondere omstandigheden dit kindergebed met eigen woorden, naar behoefte, uit te breiden; maar vanavond, hoewel

het hart zó vol, zó vol is, vindt ze daarvoor de woorden niet. Spoedig legt ze zich te slapen neer. Te slapen? Als ze dat eens kon! Met wijdgeopende ogen ligt ze, starend naar buiten in het toenemend donker. De gebeurtenissen van den langen veelbewogen dag glijden in bonte mengeling aan haar geest voorbij. Wat is alles nu anders dan vanmorgen. Toen had ze zo'n medelijden met Moeder; en nu, nu vindt ze zich zelf zo diep ongelukkig en beklagenswaardig. En evenals bij die arme weduwe, waar Meester vanochtend van vertelde, komen nu de vragen bij haar op: waarom? Waarom moest nu straks dat grote ongeluk met dat kousje gebeuren, dat ongeluk, dat ze nog niet eens aan Moeder heeft durven vertellen, dat haar nog als een drukkende last bezwaart? Waarom moest ze ook in die lappenla gaan snuffelen? Omdat ze zo graag véél voor de zending wil geven? Of omdat ze niet wil onderdoen voor vriendinnen? Maar is dat nu eigenlijk wel liefde voor de zaak des Heeren, zoals Juf dat altijd noemt? Of is dat alleen maar hoogmoed, lelijke hoogmoed? Als Moeder dat eens wist! Arme Moes, wat heb ik haar vandaag een verdriet gedaan, denkt Anna. En Jopie, die lieve kleine Jopie, heeft de klappen gekregen, die ik verdiend had. Bij de gedachte dááaraan wellen opnieuw de tranen in haar ogen. Als vanzelf vouwen zich de handen; en 't zijn wel onsamenhangende woorden maar 't is toch een *echt* gebed,

32

„En ga nu slapen, vrouwtje; leg nu je hoofdje rustig neer.”

Als Moeder een kwartier later nog eens komt kijken, ligt Anna verzonken in diepe, zoete rust.

34

dat oprijst uit haar verslagen hart: Heere, vergeef mij alles en maak Gij alles weer goed. Ik weet niet, hoe het moet; maar Gij kunt toch alles. . . .

Hoe laat zou 't al wezen? 't Is buiten al helemaal donker. Hoort ze goed? Ja, daar komt Moeder de trap op om de kinderen nog eens toe te dekken. Zal ze zich slapende houden? Misschien is dat nu wel 't wijste. En terwijl Moeder naar achteren naar de jongensafdeling gaat, keert Anna zich snel met het gezicht naar den muur en trekt het laken over haar donker kopje. Daar is Moeder al. Het lichtje tekent grillige schaduwen op den muur.

Moes zet het lampje op tafel en buigt zich over haar dochttertje. Voorzichtig schikt ze het laken terecht en behoedzaam drukt ze een kus op haar voorhoofd. Wat is dat hoofdje gloeiend warm! Moes' hand strijkt zacht het weerbarstige haar glad en Anna voelt, hoe Moes' liefdevolle blik onderzoekend op haar rust. Neen, dáár is ze niet tegen bestand: de tranen banen zich een weg van tussen de dichtgeknepen oogleden en een ingehouden snik ontsnapt haar keel. Het volgend ogenblik zit ze overeind, de armen stijf om Moeders hals, het hoofd geleund tegen Moeders lief gezicht, dat nat wordt van haar tranen. En onuitsprekelijk is Moeder in geduld om alles, alles aan te horen en daarna met haar kind te praten en te bidden.

33

V. DE ZENDINGSKRANS

Mijnheer van Noort heeft zijn gewone plaats ingenomen, op de hoge stoep voor de schooldeur. De uitkijktoren noemen de jongens dat plekje, en terecht; want van daaruit overziet hij heel het schoolplein en niets ontgaat zijn scherpziend oog.

Als de jongens knikkerden en het spel ontaardde in een grof dobbelspel, dan werden de knapen op het critiekste ogenblik — als de hoofden, dicht bijéén, zich bogen over een „put” vol knikkers — plotseling gestoord door een bekende zware basstem: „Khm, wat moet dat hier? Is dat eerlijk spelen? Laat ik 't niet wéér zien!” En verschrikt opziende ontmoette hun oog den bestraffenden blik van Meester, die ongemerkt hen genaderd was. Is Meesters oog dan een arendsoog?

Als de meisjes speelden in een wijden kring en Sientje, het arme, onnozele Sientje, mocht alleen „voor spek en bonen” meedoen, kreeg nooit eens een beurt — dan stond Meester plotseling, tot ieders uitbundige vreugde, in den kring, hand in hand met het verschoppelingetje. En als Meester, natuurlijk al heel gauw, aan de beurt kwam, dan koos hij niemand anders dan Sientje; en later nog eens Sientje en nóg eens — een stille wenk voor de grotere meisjes, die dat ook voelden en ter harte namen.

35

Vanmorgen richt zijn wakend oog zich telkens onderzoekend naar de kerkdeur. Wat is dat daar voor een vreemd gebeuren? Geen enkele jongen krijgt ook maar één keer kans, een ritje te maken op de rutsbaan. De trap is finaal vermeesterd door de meisjes uit de zesde, die de treden van onder tot boven bezet hebben en elken aanval op het veroverd terrein met één fors slag afweren.

„Dat lijkt daar wel een vergadering van den Vrouwenbond,” mompelt Meester. Maar Juf, die de meisjes van uit de verte al lachend heeft toegeknikt, is beter op de hoogte en licht haar patroon in: „Dat zijn de zendingsvriendinnen, Mijnheer; dat gaat wel goed daar.”

Ja, het gaat heel goed daar. Willemien van den dominee heeft natuurlijk de leiding en haar voorstellen vinden groten bijval. „Dat doen we, ja, dat doen we,” klinkt het levendig, „een zendingskrans richten we op, net als grote dames, en daar brengen we onze handwerken mee.”

„En we vergaderen in onzen tuin, in 't priëel,” zet Willemien haar voorstel verder uiteen. „Pa en Moe hebben dat goedgevonden. Is niemand daartegen? Dan gaan we verder: tijd van vergadering, Woensdagmiddag. Allemaal goed?”

„Nee,” werpt Toos van den bakker tegen, „dan heb ik orgellessen. Laten we 't Zaterdagmiddag doen.”

36

„Kan niet,” beslist Willemien, „Pa kan Zaterdag geen herrie hebben.”

„Net of wij herrie maken!” pruttelt Toos beledigd. „Zaterdag moeten we toch zeker allemaal Moeder helpen,” brengt Willy in 't midden.

„Ik 's Woensdags net zo goed,” zegt Neeltje spijtig, „ik mag toch niet.”

„En ik bedank d'r voor,” is de onverschillige uitval van Riek, die door een verachtelijke hoofdbeweging van Willemien beantwoord wordt.

„Ik kan ook niet,” zegt een boerenmeisje, dat met een boterhammentrommeltje op schoot tegen de kerkdeur geleund zit, „ik woon veel te ver weg.”

„Weet je wat,” roept Willemien, „ik ga een ledenlijst maken. Wie mee wil doen, kan zich opgeven als lid.” En parmantig haalt ze een kleine blocnote en een potlood voor den dag.

„Vooruit maar! Bertha Veldhuizen?” „Ja!”

„Greta Mulder?” „Ja!”

Daar klappt Meester in z'n handen; en vóór de leidster kan meedelen, dat de vergadering geschorst wordt tot het speelkwartier, hollen de dames van den krans in de richting van de schooldeur.

Als 't speelkwartier gekomen is, laat Anna den krans voor wat hij is en spoedt zich naar den overkant om het beloofde bezoek aan Truus te brengen. Ze is wát in haar nopjes, dat de vergadering

37

vanmorgen op het juiste ogenblik verliep. Stel je voor, dat háár naam afgeroepen was! Wat had ze moeten antwoorden; welke reden moeten opgeven voor haar weigering om lid te worden? En een weigering zou 't toch geworden zijn. Waar zou ze, vóór morgenmiddag, het benodigde voor een handwerk vandaan moeten halen? Want na al hetgeen gisteren gepasseerd is, kan ze Moeder vandaag of morgen daarover niet lastig vallen. Truus zal 't ook niet aardig vinden, dat ze gisterenavond naar huis gegaan is, zonder nog eventjes g'dag te zeggen. Enfin, ze zal wel vertellen, dat ze een geldige reden had voor haar overhaaste vlucht. Evenwel, de verontschuldiging, die ze op de tong heeft, kan achterwege blijven; want Truus begroet haar vriendin met een uitbundig blijgeroep: „Zeg, Anna, nou is Willemien geweest — gisterenavond — wel een uur! Ze is toch wel aardig, hoor, en kijk 's, dit heeft ze voor me meegebracht. Leuk, hè?”

„Prachtig!” bewondert Anna, terwijl ze het inderdaad fraaie fruitmandje van alle kanten bekijkt. „k Wou, dat ik ook zo iets voor je mee kon brengen.”

„Mallert,” zegt Truus, wel een beetje beschaamd, „zo bedoel ik 't toch niet. En nou gaan jullie een zendingskrans oprichten, hè?”

„Ze hadden 't er tenminste vanmorgen druk genoeg over. En nou gingen ze weer vergaderen,

38

maar ik had jou toch beloofd, dat ik bij je zou komen.”

Truus kijkt haar vriendin met een lieven dankbaren blik aan. „Hier, snoep eerst eens van me,” zegt ze. „Maar morgenmiddag ga je d'r natuurlijk ook heen. Hè, 't is toch niks leuk om altijd alléén te liggen.”

„Had je maar een zusje, hè, of zo'n lekkeren kleinen broer als Jopie. Die zou je den helen dag wel vermaken.”

„Breng hem morgenmiddag eens mee!” klinkt 't enthousiast. En dan teleurgesteld: „O nee, want je gaat naar Willemien.”

„Nee, hoor!” zegt Anna hartelijk. En het medelijden met haar eenzame vriendin is zo oprecht, dat ze zich niet geroepen voelt, op te biechten, dat deze keus haar heel gemakkelijk valt. „Ik heb beloofd, dat ik bij jou zou komen en daar blijf ik bij. Kijk, de school gaat aan. Tot morgen dus, hoor. Da-ag!”

Jopie stijf aan 't handje, schuifelt Anna Woensdagmiddag dicht langs den hogen muur van den pastorietaan.

„St! Jopie,” fluistert ze tegen den kleinen babbelskou, „nou even je mondje houden, hoor.” Uit het priëel, dat niet eens dicht bij den muur staat, klinkt luid het gekakel van meisjesstemmen: tóch herrie dus — zeker omdat Toos er niet bij is. Ik

39

heb me d'r toch maar handig afgemaakt, denkt Anna vergenoegd; en niet één, die er wat achter zocht, toen ik zei, dat 'k Truus gezelschap moest houden, zelfs Willemien niet met haar nuchtere opmerking van: Nou ja, je kunt maar op één plaats gelijk zijn. „Kom Jopie, een stapje harder, jongen!” Met een schichtige beweging passeert Anna zo vlug mogelijk het ijzeren hek vóór de pastorie. Wat staat mevrouw van Noort daar op den uitkijk? Op wie zou ze wachten? O hé, 't is om mij te doen, denkt Anna, als mevrouw vriendelijk lachend op haar toekomt.

„Kijk, dat noem ik nog eens vriendschap. Toen Truus al die meisjes naar de pastorie hoorde gaan, was ze maar bang, dat je niet komen zou, maar ik heb 't wel gezegd: Anna is je trouwste vriendin. En dat je je broertje meegebracht hebt, vind ik erg aardig. Dag lieve Jopie. Krijg 'k een handje?” Anna voelt zich niet erg op haar gemak onder al die complimentjes, die ze dan ook, blozend, afweert: „O, maar ik ben hier veel liever dan daar-ginds. En voor Jopie was 't feest, dat ie mee mocht.”

„Zoveel te beter, kind. Kijk, ik heb in 't priëel een theetafel klaargezet. Anna wil voor jullie drietjes wel thee schenken, nietwaar. En ik kan dan gerust even naar 't dorp gaan.”

„Brengt u dan wol voor me mee, Moe?”

„'t Is mijn hoofdboodschap, Truus.”

40

„Hoe vin-je dat, Anna? Ik mag een babycapen haken van dikke rose wol, ook voor de zending natuurlijk. Nu 'k zo lang lig, moet ik toch een tijd-passering hebben, en haken gaat nou 't beste nog.”

„Alweer zo'n groot, duur stuk,” flitst 't even door Anna's hoofd. Maar eerlijk onderdrukt ze hoog-

41

moedige en afgunstige gedachten.

Een paar gezellige uurtjes brengen ze met elkan-der door; en als ze scheiden, zijn de vrien-dschapsbanden tussen Truus en Anna hechter dan ooit.

42

VI. OP „DE VOORWAARTS”

Vastgemeerd aan twee dikke palen, ligt de grote schuit van schipper van Bergen vlak achter zijn huis aan het Jaagpad. Wim en Anna zijn aan boord gegaan om nog een ogenblik te genieten van den mooien zomeravond. De jongere broertjes zijn al naar bed.

't Is een snikhete dag geweest; maar tegen den avond heeft een onweersbuitje wat afkoeling ge-bracht. En nu is 't zo heerlijk buiten, dat de men-sen er niet toe komen kunnen, naar bed te gaan. Vader en Moeder zitten op de tuinbank; maar Wim en Anna zeggen, dat 't op 't water nog veel fijner is. Bovendien, Wim is op „De Voorwaarts” in zijn element, want hij is schipper in hart en nie-ren. „Wat ziet ons scheepje er weer pickfijn uit, hè,” zegt hij bewonderend tot Anna, die bovenop de kajuitskap zit te mijmeren. Onberispelijk; maar verleden week is „De Voorwaarts” ook pas op de werf geweest voor de jaarlijkse groteschoon-maak. Het schip is uit het water op de helling ge-licht, waar de kiel geteerd is. En daarna zijn de boorden, met al wat zich op het dek bevindt, opnieuw geschilderd in frisse, sprekende kleuren, rood, groen en wit. Wim heeft in dit werk een groot aandeel gehad, want, hoewel schipper in zijn hart, is hij schilder van zijn vak.

Toen hij verleden jaar van school kwam, wilde hij

43

niets liever dan Vaders knecht worden. Maar Vader zei: „Jongen, je bent wel een sterke, gezonde knaap, maar voor dit werk ben je nog te jong. Vóór je zestiende jaar kan ik je aan boord niet gebruiken. En nu moet je deze twee jaar gebruiken om een vak te leren. Dat kan je later niets anders dan voordeel brengen, vooral in zo'n moeilijken tijd als we nu beleven.”

Toen heeft Wim gekozen voor het schildersvak, omdat hij, terecht, meent, dat dit hem later 't meest te pas zal komen in het schippersbedrijf, waar immers altijd zoveel is te verven en te teren, te oliën en te smeren. Hij is nu leerjongen bij schilder Veenstra, maar als de dagtaak daar verricht is, vindt hij zijn ontspanning in Vaders werk en op Vaders schuit. Wat was hij verleden week in z'n knollentuin, toen hij „De Voorwaarts” mee schilderen mocht. Met echten jongenstrots geniet hij vanavond weer van dat mooie werk.

„Wat zit jij sip te kijken,” valt hij op eens tegen Anna uit. „Heb je een oorwurm doorgeslikt?”

„Ik sip kijken? Hoe prakkizeer je 't?”

„Nou, 't zal niet waar wezen! Wacht, ik zal je es eventjes krijgen!” En balanceerend over den gestreken mast komt hij naar voren om een stoeipartij met z'n zuster aan te vangen.

„Schei uit, jô,” weert ze af, „k ben d'r niet voor in de stemming.”

„Zie je nou wel, nou zeg je 't zelf: toch een oor-

44

wurm doorgeslikt!” Maar dan laat hij de scherts varen en op een heel anderen toon, terwijl hij haar onderzoekend aankijkt, vraagt hij: „Wat heb je voor armoe? Een standje gehad?”

Wat een goeierd toch, die Wim. Zo is-tie nou altijd. Steeds even hartelijk en belangstellend. Echt een grote broer. Waarom zou z'm niet in vertrouwen nemen! Bovendien, in haar moeilijkheden is hij betrokken; dat zou ze helemaal vergeten!

„Zeg Wim, dat is waar ook, 'k heb nog een boodschap van juffrouw Ploeger voor je.”

45

„Van juffrouw Ploeger? Voor mij? Ze wil me toch niet aan 't kousen stoppen zetten of aan 't ma-azen noemen jullie dat, geloof ik.”

„Nee, dat niet, maar ze heeft toch wel wat voor je te doen. Onze klas gaat werken voor den bazar op den zendingsdag; en nu moesten we ook aan onze broers vragen, of die wat willen maken. Ik heb dat nota bene de hele week al vergeten.”

„Dat staat je niet fraai,” zegt Wim quasi-beledigd.

„Als je een boodschap voor me hebt, dien je die over te brengen, versta-je?” En bestraffend trekt hij Anna aan haar vlechten.

„Ja, au! ja, ja, laat nou maar los. — Je dóét het zeker?”

„Tja, dat is een moeilijk geval.” En peinzend legt Wim zijn wijsvinger tegen zijn neus. „Daar zou ik nog 's een nachtje over moeten slapen.”

„Ik heb er al zes, zeven nachtjes over geslapen en 'k heb nog geen oplossing gevonden,” zegt Anna somber.

„Jij? Ik dacht, dat meisjes veel knapper waren dan jongens om wat te knutselen.”

„Ja — dat dacht je maar. Als je een dikke portemonnaie hebt, Willemien en Bertha en Truus en Gre en eigenlijk allemaal, ze hebben wel twee kwartjes en nóg meer uitgegeven voor wol enzovoort. Maar daar hoef ik Moeder niet mee aan te komen.”

„Nee, dà's nogal glad. En onze spaarpotten zijn

46

ook zo vet niet. We moeten d'r wat anders op prakkezeren.”

Hoopvol kijkt Anna haar broer aan. Zou hij...? zou hij...?

„Als we eens wat fabriceerden van gedroogde bloemen. Dat kost geen cent.”

„Van gedroogde bloemen? Hoe kan dat?”

„Dat heb ik bij Veenstra gezien. Daar hangt in de kamer een mooie tekst: Een vel wit papier, waarop met Oostindischen inkt keurig de letters geteekend zijn; daar omheen, inplaats van geschilderde bloemen een krans van gedroogde bloemen, o zo mooi; een ruitje d'r voor, dat ik van den baas te kust en te keur krijgen kan; een randje gekleurd papier er omheen geplakt — klaar is kees.”

Met de grootste belangstelling heeft Anna geluisterd. „Dat zou wat wezen, zeg; maar — ik vind 't eigenlijk een echt jongenswerk, net wat voor jou. — Maar — nou weet ik wat, nou weet ik wat!” En Anna krijgt een kleur van opgewonden blijdschap. „Ik maak een theeschermpje, een driedelig schermpje voor een theelichtje, óók van gedroogde bloemen en dan boord ik elk deel met een zijden lintje. Jô, wat heb jij me op een mooi ideeetje gebracht. Nou ben ik uit den brand!”

„En dan wil je nog wel 's beweren, dat meisjes veel slimmer zijn dan jongens! Allemaal onzin!”

„Wat zullen we voor bloemen nemen? Viooltjes?”

47

„Die verkleuren te veel door 't drogen. Goudsbloemen blijven goed van kleur én van vorm. Maar ze zijn een beetje eentonig. Weet je, wát mooi is? Calliopsis. Die hadden we bij 't andere huis in den tuin. Weet je wel, van die oranje-gele bloemen met een prachtig bruin hart; en zulk fijn groen blad.”
 „O ja, ik weet al, wat je bedoelt. Ik zal morgen wel eens kijken, of meester van Noort ze in den tuin heeft, of anders de dominee. Dan krijg ik er best een paar....”
 „Hoe denken jullie d'r over?” klinkt op eens Vaders stem uit den tuin. „Naar kooi, jongens!” In een wip zijn „de jongens” in huis; en met een hart zo blij gestemd als in geen dagen, legt Anna zich weldra ter ruste.

48

dags dezelfde resultaten oplevert: bijna niemand kent calliopsis; geen mens heeft calliopsis; en zonder calliopsis gaat Anna om vier uur naar huis. Echt jammer toch: Wim heeft haar vanmorgen, voor hij naar z'n werk ging, nog zó op 't hart gedrukt, dat ze haar best moest doen, die bloemen te krijgen, omdat die voor hun doel het meest geschikt zouden zijn. Alwéér een teleurstelling dus. Nee, de zendingsarbeid van juffrouw Ploeger heeft haar tot hiertoe nog weinig plezier en veel moeite en verdriet gegeven.

Voor mijn part, denkt ze korzelig — en onder 't piekeren wordt haar stemming hoe langer hoe bitterder — voor mijn part was ze d'r nooit aan begonnen. Zelfs die prettige handwerklessen zijn er door bedorven. Je hoort nu niets meer dan dat gesnoef en gepoch van die meiden over 'r zendingskrans.

En de juffrouw doet zo leuk en zo grappig als ze raden moet, wat ze allemaal mee zullen brengen. Maar zij, Anna, staat overal buiten. Teleurgesteld en ongelukkig voelt ze zich, achteruitgezet en verongelijkt. En het mooie doel van 't aangevangen werk, ze ziet het op 't ogenblik helemaal voorbij, ze dént er zelfs niet aan. Makkend en wrokkend gaat ze haar weg.

Nu is ze bij de Langstraat, die het Jaagpad met den straatweg verbindt. Een viertal lage huisjes staat daar. De bewoners behoren tot de armsten

50

VII. MOEITE EN VERDRIET

„Willemien, hebben jullie calliopsis in den tuin?”

„Calliopsis? Wat is dat?”

„O, van die mooie geel-met-bruine bloemen, net zo iets als afrikanen, maar veel fijner.”

„Nee, die ben 'k in onzen tuin nooit tegengekomen. Wat moet je d'r mee?”

„O, 'k wou er wat van drogen....”

„Bertha, hebben jullie calliopsis in den tuin?”

„Hè-è? Hoe noem je die dingen? Hoe smaken die?”

„Smaken!! Mallert! 't Zijn bloemen.”

„Nee hoor, Vader wil niks in z'n tuin hebben als viooltjes en begonia's. Waar heb je die dingen voor nodig?”

„'k Wou ze drogen....”

't Is speelkwartier. „Truus, hebben jullie nog calliopsis in den tuin?”

„O, je bedoelt van die mooie gele bloemen. Nee, dit jaar heeft Vader weer eens heel andere soorten gekocht. Waarvoor wou je ze hebben?”

„Om te drogen.”

„Jammer, hè?”

„O, 't is helemaal niet erg, hoor.”

Maar in haar hart vindt Anna het helemaal wél erg, vooral als het voortgezet onderzoek 's mid-

49

en, wat minder mooi is, tot de ruwsten van het dorp. Weerzinwekkende tooneeltjes spelen zich daar soms af, als kijvende buurvrouwen de nauwe straat met haar getier vervullen en opgeschoten jongens en kinderen de ruziemaaksters aanhitsen. Wie nog een klein beetje eergevoel heeft, wil dan ook in de Langstraat niet wonen. Maar Rika Jansen is er geboren en getogen en heeft twaalf jaar lang onder den slechten invloed van haar omgeving gestaan. Een vader heeft ze niet meer. Twee jaar geleden is deze op een vreselijke manier om het leven gekomen, toen hij 's avonds laat dronken uit de herberg kwam en op het Jaagpad geen koers kon houden. Den volgenden morgen vond men zijn lijk in de Vaart.

De Diaconie, die nu de weduwe met haar zes kinderen onderhoudt, heeft al het mogelijke gedaan om het ongelukkige gezin op te heffen. De kinderen moesten nu naar de Christelijke school, waarvan de vader vroeger een bittere tegenstander was. Zo is Rika onder de goede leiding van meester van Noort en van juffrouw Ploeger gekomen en zo werd ze een klasgenote van Anna. Dat de beide meisjes, zo verschillend in karakter en opvoeding, zich niet tot elkander aangetrokken voelen, is geen wonder. Heel zelden gaan ze in gezelschap naar en van school en gewoonlijk wipt Anna de Langstraat voorbij zonder op- of om te zien.

51

Maar nu vanavond blijft ze daar plotseling als aan den grond genageld staan en met grote schrikogen kijkt ze de straat in. Wat is het, dat haar zo doet ontstellen? Op dit oogenblik is 't juist zo vredig en rustig in 't straatje: een paar kinderen spelen er en voor de deur van het eerste huisje zit een ongeveer driejarig kereltje in een gebrekkig hobbelpaard. Maar — dát is 't 'm juist: die kleine ruiter heeft zijn ros versierd, de kop en de leuninkjes omhangen met veelkleurige strengen rode en blauw en groene en gele — wol! — Rika's wol! En zonder zich ook maar één oogenblik te bedenken vliegt Anna naar den kleuter toe en ontrooft hem zijn schatten, terwijl ze hem bestraffend toevoegt: „Foei jongen, dat is Rika's wol.”

Anna, Anna, wat ben je begonnen! Natuurlijk zet de kleine man het op een schreeuwen en — daar verschijnt het grimmige gezicht van moeder Jansen al om den hoek van de deur. „Wat? Wat zelle we nou hebben? Wat — wat mot dat?” . . . Blijkbaar heeft ze van louter verbazing de rechte woorden om haar verontwaardiging te luchten niet terstond tot haar beschikking. Maar dan barst de bui los en ontlast zich over Anna's arme hoofd.

„Wel heb ik van me leven, dat is die meid van schipper van Bergen, dat verwaande nest, dienuf, die niet eens met Rika wil lopen. Nou, verbeel-je maar niks, hoor, de muizen liggen bij jullie ook

52

dood voor de kast. En as-ie nou Rika nog 's wil uitschelden voor meid en voor alles wat mooi is, dan mot je maar denken, dat je met mijn te doen krijgt” . . .

Verbluft laat Anna den woordenvloed langs zich heen gaan, waarvan ze den zin helemaal niet vat. Verlegen stottert ze: „Hij, die kleine jongen, hij heeft de wol van Rika, de wol voor de zending, voor. . . .”

53

„Wat zending!” snauwt de boze vrouw. „Bemoei je met je eigen, parmantig nest. Maak, dat je wegkomt, of 'k zal Kees wel 's zeggen, dat ie je de straat uithoudt.”

Nu wordt het Anna toch te bar. En kijk, twee, drie gichelende vrouwen komen al toelopen, belust op een relletje. IJlings neemt ze de vlucht, terwijl de laatste nijldige woorden haar nog naklinken in de oren: „Zo'n parmantzak, zo'n verwaand nest!”

Bleek en ontdaan komt Anna thuis en schreiend vertelt ze Moeder haar wedervaren. „En ik bedoelde 't toch heus niet verkeerd, Moe.” „Nee kindje, dat weet ik wel,” sust Moeder, „je had alleen voorzichtiger moeten zijn en de gevolgen van je daad moeten berekenen. Maar komaan, dat komen we wel te boven. De eerstvolgende dagen ga je maar langs den straatweg en niet langs 't Jaagpad naar school. Dan zal de boze bui van vrouw Jansen wel weer afzakken.”

Die lieve Moeder! Zo weet ze altijd te troosten — Maar 's avonds, alléén in haar kamertje, dan komen de boze scheldwoorden als welverdiende verwijten op haar af: Parmantzak! Verwaand nest! Ja, dát is ze, maar heel anders dan vrouw Jansen 't bedoelde. Verwaand! Is ze dat niet geweest tegenover God? Heeft ze wel één oogenblik Zijn eer op 't oog gehad in die zaak van 't zendingswerk, of enkel haar eigen? En hoewel ze 't ééns heeft ingezien, is ze maar doorgegaan, doorgehoud,

54

tot ze vandaag zelfs kwam tot dien zondigen wens, dat 't werk maar niet begonnen mocht zijn. Lélíjk! Afschúwelijk! „O Heere, vergeef mij toch en geef me een nieuw hart, dat ik tot Uw eer mag leven en werken. . . .”

Als Moeder een uurtje later boven komt, kijkt ze lang en onderzoekend naar het gezicht van haar dochttertje. Zou Anna wéér gehuild hebben? . . .

55

VIII. VERRASSINGEN

Als Moeder den volgenden morgen het tuinhekje gesloten heeft achter de drie broertjes, die samen naar school stappen, dan laat ze Anna de voordeur uit. „Voorzichtig, hoor,” waarschuwt ze, „en goed uitkijken.”

Auto's en motorfietsen snorren onophoudelijk achter en langs elkaar. Maar aan de overzijde van den weg, op het trottoir, loopt Anna veilig. Dwaas eigenlijk, denkt ze, om niet vaker dezen weg te gaan. Zo klein ben ik toch niet meer; en wat loop je hier mooi langs al die vóórtuintjes, vooral nu in 't hartje van den bloeitijd. Wat een pracht van bloemen overal. Stel je voor, dat ik hier eens. . . . Plots blijft Anna staan, een kreet van verrassing nauwelijks onderdrukkend. Kan 't waar wezen? Ja zeker — dát zijn ze, de langgezochte, vurig begeerde bloemen — calliopsis! Diep buigt ze zich over het ijzeren hek en ze kijkt, ze kijkt, als wilde ze met haar blik de bloemen naar zich toe trekken. Wat zijn ze mooi! Ja, Wim had wel gelijk, goudgeel met schitterend bruin. 't Lijkt wel fluweel; en wat teer en sierlijk dat groene blad!

„Vin-je ze zó mooi?” klinkt plotseling een stem en opziende kijkt Anna in het lachende gezicht van mijnheer Burgers, die ongemerkt voor het open raam is gekomen. Een bos van verlegen-

56

heid kleurt haar wangen en ze stamelt iets, dat op een verontschuldiging lijkt.

Mijnheer Burgers is voor Anna geen vreemde. Niet alleen ziet ze hem iederen Zondag in de ouderlingenbank, maar als schoolbestuurslid kwam hij ook meermalen bij haar in de klas. Ze vinden 't altijd leuk als er schoolbezoek komt, maar als het vriendelijke gezicht van mijnheer Burgers om 't hoekje van de deur kijkt, dan glundert de hele klas. Lachend gaat hij dan tussen de rijen door, en voor menigeen heeft hij een grapje of een vriendelijke opmerking. Je vóélt, dat hij een echte kindervriend is.

„Je mag er wel een paar van meenemen. Wacht maar, ik kom bij je.” En daar is de oude heer al in zijn tuintje en buigt zich over zijn bloemenschat.

„O Mijnheer,” stottert Anna, die zich zelf wel enigszins brutaal en indringerig vindt, „'t is voor de zending — Wim en ik — we willen wat maken, ziet u, voor de zending.”

Voor de zending! Nu is mijnheer Burgers een en al belangstelling. „Kom 's hier en vertel me eens, wat je op je hart hebt,” nodigt hij. En nu moet Anna het hele verhaal over de zendingsactie vertellen, dat door een „prachtig! prachtig!” van Mijnheer telkens onderbroken wordt. „Nou, ik weet het al,” zegt hij dan; „om twaalf uur kom je maar weer hier langs en dan neem je net zoveel bloemen mee, als je nodig hebt.”

57

Huppelend gaat Anna nu naar school. Een warm gevoel van dankbaarheid welt in haar op, dankbaarheid in de eerste plaats jegens God, die immers alle dingen bestuurt en haar dus ook op dezen weg geleid heeft.

Nooit heeft de schooltijd haar zó lang toegeschenen als dezen morgen; en tot zijn grote verwondering moest mijnheer van Noort haar meermalen tot oplettendheid manen. Als eindelijk het uur van bevrijding geslagen is, snelt Anna naar haar nieuwen vriend, die bij het tuinhek haar reeds opwacht, een tuiltje van de allermooiste bloemen, netjes in vloeipapier gewikkeld, in de hand.

„Zou 't zó vooreerst genoeg zijn? En anders, d'r zijn er nog meer, zoals je ziet. Maar nu moet je me één ding beloven: Vóórdat Juf al dat moois wegstuurt, moet je ons jouw werk laten zien. Afgesproken?”

„O graag, heel graag, Mijnheer, en duizendmaal bedankt, Mijnheer!” —

„Moes, is Wim al thuis?” valt Anna met de deur in huis, als Moeder op haar driftig bellen heeft open gedaan.

„Dag Anna,” zegt Moeder héél kalm als antwoord op haar druk gedoe. „Ja, hij is net binnen. Wie zit je op de hielen, kind?”

„O nee, Moe, maar ik heb zo iets moois. Kom u eens kijken?” En verrukt wordt de ontmoeting verteld en de bloemenschat tentoongesteld.

58

„Prachtig, schitterend!” prijst Wim. „Zet ze maar tot vier uur op een koel plekje in 't water, want bloemen drogen is een secuur werkje, dat je nou maar niet één, twee, drie doen kunt.”

„Hoe lang moeten ze drogen?”

„Minstens een week,” beslist Wim.

Het werk loopt vlot van stapel. Wim heeft gezorgd voor een vel doorzichtig perkamentpapier en voor een drietal glazen plaatjes, die hij aan den bovenkant keurig heeft afgerond. Daartussen worden de gedroogde bloemen en blaadjes, sierlijk ge-

59

rangschikt en gegroepeerd, met een tikje gluton vastgelijmd. En dan mag Anna, voor Moeders rekening, mooi roodbruin lint kopen om de afzonderlijke deelen om te boorden en aan elkander te bevestigen. Als zo het geheel voltooid is, overtreft de uitkomst Anna's stoutste verwachting. En ook Vader en Moeder zijn verrast, als ze het schermpje, kant en klaar, te zien krijgen.

„Nu mag ik het mijnheer Burgers nog laten kijken, nietwaar Moes?” vleit Anna.

„Natuurlijk, kind, die heeft er in de eerste plaats recht op.”

's Avonds na de boterham belt Anna met een kloppend hart aan; en als het dienstmeisje haar heeft aangediend, mag ze bij Mijnheer en Mevrouw in de huiskamer komen.

„Daar hebben we onze zendingsvriendin,” is de vrolijke groet van Mijnheer. „Laat nu eens zien, wat er van mijn calliopsis terechtgekomen is.”

En als Anna haar werk op tafel tentoongesteld heeft: „Dat is mooi, kind, dat is héél mooi, neen, dat is iets bijzonders. Vrouw, kijk toch eens, dat is iets heel apart. Dát zal op den zendingsbazar een goed figuur maken. Zo iets kom je niet allen dag tegen. Ze moeten het maar bij opbod verkopen. Wie weet, wat 't nog opbrengt.”

Onuitputtelijk is de oude heer in zijn loftuizingen, zodat Anna er bijna verlegen onder wordt.

Mevrouw schijnt onder de lofredenen van haar

60

man tamelijk onbewogen te blijven. Zwijgend neemt ze het kunstvoorwerp in handen en keert het om en om, teneinde het van alle kanten te bekijken. Vooral het weinige naaldwerk, dat er aan is, wordt aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen. Dan verrijst ze statig van haar zetel en met afgemeten stappen gaat ze naar de theetafel om het schermpje voor het brandende theelichtje te plaatsen. Vervolgens drie passen achteruit gaande, beproeft ze, welken indruk het uit de verte maakt; en dan richt ze haar onderzoekenden blik op Anna, die in gespannen aandacht al haar bewegingen gevolgd heeft.

Plotseling verheldert een vriendelijke lach het strakke, ernstige gelaat en goedkeurend klinkt het: „Onberispelijk, kind, je hebt er een tien voor, dáár!”

Anna slaakt een zucht van verlichting; maar mijnheer schatert van 't lachen: „Daar is de onderwijzeres weer aan 't woord. Ze verlochent haar afkomst nooit, al wordt ze tachtig.”

Mevrouw heeft intussen het schermpje weer in handen genomen om het nog eens van nabij te bewonderen.

„Weet je, wat ik denk, Anna,” plaagt haar man, „dat ze jaloers is, dat ze 't voor haar eigen theetafel houden wil.”

Maar dat is voor geen dovemansoren gesproken.

61

„O,” zegt Anna enthousiast, „ik wil er voor u ook wel een maken.”

Verrast kijkt Mevrouw haar aan. „Zou je dat heus willen doen?”

„Ja, natuurlijk, Mevrouw, heel graag.”

„Dan gaan we bloemen plukken,” zegt Mijnheer voortvarend. „Kom mee, Anna!”

Maar Mevrouw houdt hem terug. „Ho, ho, er is méér nodig dan bloemen. Geen kousen stoppen en sajete toegeven, zegt 't spreekwoord. Kijk, dit is voor de kosten van glas en lint, enz.” En al pratende stopt ze Anna een gulden in de hand.

Van verrassing en verlegenheid weet Anna geen woorden te vinden. „O Mevrouw,” stamelt ze, „o — maar — maar — dat is veel te veel. Dat lint kost maar een dubbeltje en het glas krijg ik van mijn broer.”

„'t Is zo in orde, hoor,” zegt Mevrouw hartelijk.

„Nu nog een koekje?”

Voorzien van de nodige bloemen gaat Anna, overstelpt van geluk, naar huis. Wie had zó iets kunnen denken? Dat alles zó mooi zou terechtkomen! Nu kan ze niet alleen Moeder haar dubbeltje teruggeven, maar eindelijk ook goed maken wat door haar schuld bedorven is. Die kousjes, die reddeloos verloren kousjes! Ze heeft er wat een verdriet van gehad, al wilde Moeder zelf haar troosten door de mededeling dat Jopie's nieuwe kousjes een „reuze koopje” zijn. Nu kan ik ze eer-

62

lijk zelf betalen, denkt ze: zeven stuivers — en een dubbeltje — en nog een dubbeltje — dan blijft er nog vijf en veertig cent over, vijf-en-veertig — wat een schat!

Straks maakt ze Moeder deelgenote van haar geluk. En dan stort ze haar dankbaar hart uit voor Hem, die in Zijn Woord zegt: Ken Hem in al uwe wegen en Hij zal uwe paden recht maken.

63

IX. EEN FIJN TOCHTJE

De gekwetste voet van Truus geneest mooi. Trouw heeft Anna haar vriendin iedereen morgen een kwartier gezelschap gehouden. En de laatste dagen bestond haar bezoek hierin, dat ze, stijf gearmd, een kleine wandeling maakten, eerst door den tuin, later buiten het hek, telkens een eindje verder, tot aan het eind van de straat.

Nu is 't Maandagmorgen en, als naar gewoonte, hebben de twee vriendinnen, na een dag van scheiding, elkander heel wat te vertellen.

„Wie denk je,” zegt Truus, „dat er gisterenmiddag bij me op visite geweest is? Raad eens.”

„Ja, wie moet ik nou noemen? Misschien — misschien juffrouw Ploeger wel.”

„Hoe raad je 't zo in één keer! Ja hoor, wel een uur is ze bij me geweest, echt gezellig. Wat een lief mens, hè!”

„Nou, dat is ze zeker. Heb je haar je mooie babycape nog laten zien?”

„Kun je begrijpen! Dat moet een verrassing blijven. Ze heeft me wel gevraagd, of ik volgende week weer op de handwerkles kom, want dan is 't werk inleveren. Nou, daar hoop ik bij te zijn. Ze dacht, dat er heel wat komen zou.”

„'t Zal niet tegenvallen, denk ik.”

„Heb jij je theeschermpje al aan een van allen laten zien?”

64

„Natuurlijk! Dat is best. We zullen maken, dat de koffie klaar is.”

Hoe Anna zich 's avonds weert om Moeder te helpen bij het wegruimen van de boterhamtafel! Dan wordt alles netjes gereedgemaakt voor de ontvangst van Meester en Truus.

„Ik ben blij, dat 'k nu ook net thuis ben,” zegt Vader plagend tot de drie broertjes. „Nu kan ik mooi informeeren naar jullie gedrag, vlijt en vorderingen, ja, ook van jou, Dikkie! Straks moet ik nog even een stuk of tien kisten gaan laden aan den Langendijk, maar eerst wacht ik Meester af.” „En een kopje koffie,” voegt Moeder er lachend bij.

„Daar komen ze al aan,” waarschuwt Wim, die weer op het dek van „De Voorwaarts” zit en zo het Jaagpad over een groten afstand overzien kan. Dan gaat Anna de gasten tegemoet. Truus leunt zwaar op haar vaders arm. De wandeling is haar toch niet meegevallen.

„Ga maar gauw met Anna in huis,” zegt Mijnheer; „ik ga eerst even bij de schippers kijken.”

Hartelijk schudt hij Vader en Wim de hand en stapt dan ook aan boord, waar hij belangstellend alles bezichtigt en ondertussen informeert naar den arbeid van zijn oud-leerling Wim.

Moeder heeft Truus in den tuin een gemakkelijk zitje bezorgd in een laag stoeltje en den pijnlijken voet met moederlijke bezorgdheid op een bankje

66

„Aan geen mens anders dan aan jou. Niemand heeft ooit naar mijn werk gevraagd, dus 't is erg gemakkelijk om er over te zwijgen.”

„O zeg, wat zal dat een fijne middag worden, als al dat moois voor den dag komt. 'k Heb er nou al zin in. Enig!” En Truus windt zich zo op, dat ze haar zieken voet vergeet en aan Anna's arm huppelt van blijdschap.

„Stil, zachtjes toch, Truus! Als je Pa dat ziet, stuurt ie je van middag al naar school.”

„Ja, dat zou die zeker doen. Stel je voor, vanmorgen wou Pa me al meenemen. Maar ik zei: Nee, nee, Papaatje, nog één week ziekteverlof om met Moe en met u te wandelen. Vanavond mag ik met Pa mee langs 't Jaagpad. Dan zullen we eens zien, hoe ver ik 't vol kan houden.”

„O, en dan kom je bij ons een poosje uitrusten, hè? Ja, ja, dat doe je, dat doe je!” En nu is 't Anna, die van louter pret begint te dansen. . . .

„Moeder!” roept Anna, als ze, om twaalf uur uit school komend, nauwelijks het hekje achter zich gesloten heeft, „Moeder, vanavond komen mijnheer van Noort en Truus hier. Is dat goed?”

„Zeker is dat goed, kind, dat is heel goed. Kan Truus zo'n reis al weer volbrengen?”

„Dat wou ze juist eens proberen, Moe, en toen heb ik gezegd, dat ze hier wel rusten kan. Dat kan toch wel?”

65

in de kussens gelegd. De jongens beijveren zich om haar de snoezige jonge konijntjes te laten zien en de prachtige postduiven, die uit de hand het voer komen oppikken. Jopie zit op zijn eigen stoeltje stijf tegen haar aan en babbelt honderduit. Leuk toch, zo'n kring van broertjes om je heen! Als even later Meester met den schipper en Wim op de koffie komen, wordt het helemaal een gezellig groepje.

„U blijft nog maar een poosje op uw gemak hier,” zegt Vader na een poosje; „Wim moet nu met me mee naar den Langendijk, anders wordt het voor ons te laat.”

„Ik zou dat tochtje wel mee willen maken,” zegt Meester. „’t Is uitgezocht weer voor watersport. Hoe lang doet u er over?”

„Binnen een uur zijn we terug. U zult er geen spijt van hebben: ’t is een schitterend mooi reisje.”

„Hè Vader, kan ik niet mee?” vleit Truus.

„O ja, Truus, fijn, ik ook!” jubelt Anna. „’t Kan best, nietwaar Vader? Wim brengt Truus’ stoel en bankje wel aan boord en voor Meester een groten stoel.”

„Ze heeft ’t voor mekaar,” lacht Vader. „Hooft u die commando’s, Meester? We zullen ze kapitein van een zeeboot maken. — Nou, vooruit maar, Wim, doe, wat je bevelen is.”

„Fijn! Heerlijk! Enig!” doen de meisjes uitgelaten.

„Voorzichtig, Truus! Vader helpt je wel op de loopplank!”

„Voor mij geen stoel, hoor!” lacht Meester, als Wim aan ’t sjouwen gaat. „Ik sta bij den schipper aan ’t stuur.”

’t Wordt een verrukkelijk tochtje in den zoelen zomeravond.

„Wat hebben die schippers toch een heerlijk leventje,” zegt Truus, terwijl ze zich met een zucht van genot in haar stoeltje uitrekt.

„Als van den winter de eerste ijsschotsen in de Vaart drijven of de regen bij stromen neervalt, dan zal ik je ’s morgens om vijf uur nog eens voor

68

een tochtje inviteeren,” schertst Vader, „en dan zullen we nog eens praten.”

„Brr” huivert Truus. De gedachte alleen doet haar rillen.

Als ’t kleine gezelschap een uurtje later huiswaarts keert, zegt Vader: „Nu breng ik u maar even bij de brug, dan is de wandeling voor Truus niet zo groot meer.” Dus tuffen ze, wuivend tegen Moeder en de jongens, het huis voorbij. En als ze bij de brug afscheid nemen, zijn de meisjes ’t er roerend over eens, dat ze in geen half jaar zo’n prettigen avond gehad hebben.

69

X. JONGENS EN MEISJES

Meester van Noort heeft ogen op z’n rug en oren als een poes, zeggen de jongens. ’t Lijkt wél zo.

Nauwelijks heeft de torenklok z’n acht nijldige bim-bimslagen doen horen, of de deur van de onderwijzerswoning wordt geopend en Meester verschijnt op de stoep. Even den blik verkennend links en rechts gewend — dan gaat hij in gezwinden pas het schoolplein op en, zonder door iemand gezien te zijn, verdwijnt hij achter de schooldeur, die hij zorgvuldig sluit. Niets verraad zijn aanwezigheid in het middelste schoollokaal; maar in een hoek heeft hij zich verdekt opgesteld en bespiedt van daaruit de hele omgeving. Een vergeenoegde lach plooit zijn gelaat: Nee, nee, z’n oren hebben hem gisteren niet bedrogen, dat had-ie wel goed gehoord: kwart over acht. Nee, nee, dat was geen verbeelding: dat gefluister en gesmoes van de jongens onder mekaar, dat betekende wel wat. Ziedaar het bewijs: Eén, twee, drie... tot tien jongens, allemaal van de grootste uit de klas, schuifelen achter elkaar het schoolplein op en haasten zich, schichtig als een dief, die voor ontdekking vreest, in de richting van de kerktrap. Zonder een woord te spreken wordt daar postgevat; en mocht er al eens één den lust om een rutsbaantje te maken niet kunnen weerstaan, dan

70

wordt hij door den belhamel van den troep aanstonds tot de orde geroepen.

Tien minuten vóór halfnegen. Het gezelschap schijnt voltallig te zijn: daar komt er niet één meer bij. Door de achterdeur verlaat Meester onhoorbaar de school, neemt zijn weg achter de kerk heen en verschijnt plotseling om den hoek van de kerk vlak vóór de trap.

In stomme verbazing zien de knapen van hun verheven zitplaatsen op hun meester neer, werkelijk in stómme verbazing, want niet één beantwoordt Meesters forsengroet: „Goeien morgen, jongens!” Maar als de groet met nadruk herhaald wordt: „Ik zeg, goeien morgen, jongens!” — dan wijkt de beklemming en komt er beweging in de groep; er wordt gefluisterd, gegicheld, gemompeld.

„Wat betekent dat hier?” klinkt de basstem van onderen. En nu neemt de belhamel het woord, weldra bijgestaan, in de rede gevallen, overschreeuwd door zijn kornuiten: „Die akelige meiden, die denken, dat ze hier de baas zijn! Wij magen nooit meer op de trap. Nou zullen wij ze d’r vandaan houwen! Laten zij maar op ’t muurtje gaan zitten!”

Een goed verstaander heeft maar een half woord nodig en voor meester van Noort vormen deze enkele onsamenhangende uitroepen reeds een omstandig verhaal. Hij doorziet het hele geval.

71

En een goedige glimlach verheldert zijn strak gelaat.

„Kom d'r maar af, jongens! Dat komt voor mekaar. Maar tegen meisjes *vechten*, dat is laf. Laat 't maar aan mij over, dan zul je eens zien, hoe ik dat voor elkaar breng.”

Verbluft kijken de jongens elkander aan. Dát hadden ze niet verwacht! Minstens een reuze-standje; misschien wel erger. 'n Fijne meester toch, die meester van Noort.

En gedwee, maar — in gespannen verwachting verspreiden de vechtlustige knapen zich over het schoolplein, dat ondertussen meer en meer bevolkt wordt.

Hoe zou Meester nu doen? . . .

„Willen *alle* meisjes een ogenblik nablijven?” Vraagogen en verwonderde gezichten bij dit verzoek, dat natuurlijk een bevel inhoudt. Willemien, de tolk van de hele klas, protesteert: „Hè Meester, dan nemen de jongens onder-de-hand onze trap.”

„Juist, daar wou ik jullie nou net eens over hebben: wanneer betalen de dames de huur voor haar vergaderplaats?”

Stijgende verbazing of schrik op alle gezichten.

„Nou? jullie hebben 't toch over *onze* trap. Dan heb je die toch zeker gehoord?”

De spanning is gebroken. Er wordt gelachen en

72

De prettige stemming, die op de handwerklessen heerste, is zoek. De blijde spanning, die met den dag groeide, is verflauwd.

„Kunnen jullie allemaal met je werk dóórgaan?” vraagt juffrouw Ploeger. „Goed, dan lees ik je een mooi verhaal voor, dat ik in een zendingsblad vond.”

En Juf leest van twee heidense volksstammen, die jaar en dag met elkander in vijandschap leefden. De mensen werden verteerd van haat en strooptochten en vechtpartijen waren aan de orde van den dag. Toen kwam in dat land een zending, die de mensen onderwees uit Gods Woord. En toen gebeurden daar grote wonderen. De mensen, die elkander zo haatten, kwamen toen samen om God te loven en zij beschaamden heel veel Christenen, die van kindsbeen af in de Schriften onderwezen zijn, maar die nooit denken aan het woord van hun Meester: Hieraan zullen zij allen bekennen,

74

gegicheld. Maar Willemien, niet van gisteren, voelt, waar 't heen gaat. „En maggen wij nou nooit meer op de trap?” vraagt ze met een pruilend gezicht.

„Nooit!? Dat is zo erg. Laten we beginnen met één week voor de jongens 't veld te ruimen. Goed? Afgesproken? Vooruit dan!”

In de gang worden de hoofden bij elkaar gestoken en fluisterende gesprekken gevoerd. Dan komen de dames van den zendingskrans met fier opgerichte hoofden de deur uit en nemen haar weg naar de achterzijde van de kerk, zonder iemand met een blik te verwaardigen, allerminst de jongens uit de zesde, die hun overwinningfeest viëren met dolle en gewaagde buitelingen op trap en leuning.

In de schaduw van den kerkmuur zetten de meisjes haar besprekingen voort. 't Gaat er verre van rustig naar toe. Boze woorden worden er gesproken, wraakzuchtige plannen gesmeed. „En we doen net, of 't ons niks kan schelen.” „Ja, we zullen ze goed laten voelen, dat we maling aan d'r hebben.” „Ik weet wat moois: doodverklaren doen we ze; we vragen ze niks en we zeggen niks, we doen net, of ze d'r niet zijn.” „Ja, ja, doodverklaren, doodverklaren!” klinkt het in koor. En met zulke prachtige voornemens gaan de zendingsvriendinnen de school weer binnen — want Meester heeft in de handen geklapt.

73

dat gij Mijne discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander. —

„En zullen we nu tot besluit samen nog een versje zingen?”

Juf eindigt niet elke handwerkles met gezang. Ze is daar heel vrij in en doet het zo nu en dan maar eens, als het zo uitkomt. Maar nu komt het heel goed te pas en ze zingen:

't Rechtvaardig volk zal welig groeien;
Daar twist en wrok verdwijnt,
Zal alles door den vrede bloeien,
Totdat geen maan meer schijnt.
Van zee tot zee zal Hij regeren,
Zo ver men volk'ren kent;
Men zal Hem van d'Eufraat vereren
Tot aan des aardrijks end.

Als Juf gedankt heeft, blijft 't doodstil in de klas. Eigenaardig! Niemand schijnt vanavond lust te hebben in een praatje of een spelletje. Zwijgend, in zich zelf gekeerd gaan de meisjes naar huis.

75

XI. PLANNEN MAKEN EN WERK INLEVEREN.

De zendingsvriendinnen hebben een nieuw plan gesmeed; en niemand minder dan de dominee heeft daartoe den eersten stoot gegeven. Op de laatste vergadering in den pastorietaan is 't gebeurd. Opgewonden van blijdschap heeft Willemien het grote nieuws verteld: „Ik mag dit jaar mee naar den zendingsdag en Pa heeft gezegd, we moeten maar vragen of juffrouw Ploeger ons allemaal mee wil nemen, want er is nu een zendingsbijeenkomst alléén voor kinderen. Als 't dórgaat zal Pa wel zorgen, dat de reis heel weinig kost.” Een luid gejubel is op die mededeling gevolgd en de hele middag is voorbijgegaan onder gebabbel over het genot van zó'n uitstapje. Gelukkig, dat al de handwerken af waren, want van werken is niets meer gekomen.

Nu is 't Donderdagmiddag en in de klas van juffrouw Ploeger heerst een blij-opgewonden stemming als nooit tevoren. Maar Juf laat zich niet van de wijs brengen. „Bergen jullie je pakjes in je vak en ga rustig aan je werk. We zullen een kwartier vroeger dan gewoonlijk eindigen voor de zendingsbelangen; maar het gewone werk mag niet hélemaal verwaarloosd worden.”

Willemien zit in haar bank te wippen van zenuwachtigheid. Ze heeft een boodschap voor Juf, uit

76

naam van de hele klas. Maar nu 't er op aan komt, schijnt de gewone vrijmoedigheid haar in den steek te laten. Aanmoedigende blikken ontmoet ze uit alle meisjesogen, en Truus, die sinds enige dagen weer naast haar zit, geeft haar een gevoelligen por: „Toe dan!”

Dan raapt ze al haar moed bijeen en de vinger gaat omhoog. „Wat is er, Willemien? Kun je niet verder met je werk?”

„Jawel, Juf, maar — maar — wilt u met onze hele klas naar den kinder-zendingsdag gaan?...”

„Dat... dat... is nogal wat! Hoe kom je daar bij, kind?”

Maar nu behoeft Willemien niet meer alléén het woord te voeren. Van alle kanten wordt haar verzoek ondersteund: „Ja, ja, hè toe, Juf, doet u dat? Hè ja, dan kunnen we ons eigen werk op den bazar zien!...”

„Daar zou ik nog 's héél, héél ernstig over moeten denken. Stel je voor, hoe moeten we d'r komen! We zitten hier meer dan een half uur van 't station.”

„Dat zóú ook wat!” protesteert 't boerenmeisje, dat iederen dag bijna een uur moet lopen om op school te komen.

„We gaan met een autobus van Rengers,” oppert Toos.

„... waar er maar twintig in kunnen,” vult Juf aan.

77

„Of met een vliegtuig!” roept Bertha, die van een grapje houdt.

„Pa zal zorgen, dat de reis niet te veel kost, heeft hij gezegd,” brengt Willemien in 't midden.

„Weet je wat — bergen jullie je werk maar op. De zendingsdag heeft je zo te pakken, dat je toch niets meer uitvoert. Haal je pakjes maar voor den dag.”

Dát behoeft Juf geen twee keer te zeggen. Het lang-verbeide ogenblik is gekomen. Weldra lijkt de tafel vóór in de klas een toonbank in een handwerkwinkel, waarop allerlei kunstig gemaakte voorwerpen zijn uitgestald. De ene verrassing volgt op de andere en aan de uitroepen van bewondering komt geen eind.

Meermalen schudt Juf het hoofd en mompelt bedenkelijk: „'t Is te erg, 't is veel te erg.”

Anna voelt zich bij al die pracht weer heel nietig en gering. Zo lang mogelijk blijft ze met haar twee kleine pakjes op den achtergrond. „Wat zullen we nu krijgen?” doet Juf nieuwsgierig, als ze iets hard in het witte vloeipapier voelt. En dan: „O-o-o-o! wat is dát nou?”... Voorzichtig houdt Juf het glazen scherm omhoog tegen 't licht om de hele klas van het moois te laten genieten.

„En is dat hélemaal eigen werk, Anna?”

„Ja Juf, en dit is van mijn broer, van Wim.”

„Zo'n Wim toch! Wat prachtig! En is dat nou de enige broer, die ons werk gesteund heeft? Hebben

78

jullie nu geen van allen je broers daartoe aangezet, of — kon je ze niet mee krijgen? Hoera! dan voor Wim!”

„Hij mag met ons mee naar den zendingsdag, nietwaar Juf?” roept Bertha en alle meisjes zijn 't daarmee eens. „Dat is nog 's een andere jongen dan die jongens van de zesde!” Maar Juf bestraft: „Stil, stil, de vrede is toch getekend!”

Plotseling schijnt Truus een reuze-inval te krijgen of een dolle bui — de meisjes, en ook Juf, weten niet, wat ze van haar denken moeten. Ze springt in 't rond op haar pas-herstelden voet en roept maar: „Ik weet wat, ik weet wat, ik weet iets heel moois!”

„Maar Truus,” zegt Juf, „wát weet je dan? Je maakt ons allemaal nieuwsgierig.”

„Ik weet wat,” galmt ze maar door; „we gaan naar den zendingsdag met de schuit van Anna's vader, met „De Voorwaarts”. Dát gaat zo fijn, Juf! Pa en ik hebben verleden week een tochtje meegemaakt naar den Langendijk.

Toe Juf, laten we dát doen...."

En nu worden de geestdrift en het rumoer zó groot, dat Juf met een liniaal op de bank moet tikken om stilte te gebieden en de orde te herstellen.

„Ik beloof jullie, dat ik alles overdenken en met mijnheer van Noort bespreken zal. Maar nu is 't hoog tijd om naar huis te gaan. Eerbiedig!... dan zullen we zingen en danken."

80

jaar of tien geleden de Jongelingsvereniging met „De Voorwaarts" naar Amsterdam geweest is. Dat was ook een gezelschap van wel tachtig man."

„En hoe moeten al die mensen dan zitten? Ze kunnen toch zo'n hele reis niet blijven staan?"

„Tjonge, tjonge, wat ben je toch dom, Anna. Natuurlijk wordt het hele dek dan ontruimd en dan worden er banken en stoelen gezet. O, o, wat zou dat mooi worden! Dan vraag ik aan Veenstra een dagje vakantie om mee te gaan. En — wat een buitenkansje voor Vader zou 't zijn: een mooi vrachtje — reken maar! — Heb jij 't er met Vader al over gehad?"

„Wel nee, nog niet."

„Dan ga ik 't Vader dadelijk vertellen."

Juffrouw Ploeger heeft met mijnheer van Noort gesproken en mijnheer van Noort is bij schipper van Bergen geweest om raad te vragen; en het mooie plan van de zendingsvriendinnen krijgt hoe langer hoe meer vasten vorm. De reis naar Utrecht duurt twee en een half uur, heeft de schipper gezegd. Als we dus om zeven uur afvaren, zijn we om halftien in de stad. Dan nog een mooie rit met de tram en we zijn tijdig op het terrein van den zendingsdag.

Wie zich ook bijzonder voor de reis interesseerde? Mijnheer Burgers. Hij noemde het een pracht-idee.

82

XII. NAAR DEN ZENDINGS-DAG

Wim, er is in school een hoeraatje voor je „opgegaan en ik moet je, uit naam van de juffrouw, vriendelijk bedanken voor den mooien tekst."

n

Wim neemt de houding aan en brengt den militairen groet voor z'n zuster. „Nu breng je tenminste fatsoenlijk je boodschap over! En wat zeiden ze van het theeschermpje?"

„Dat vonden ze ook prachtig. We hebben zo'n fijnen middag gehad. Wat denk je, dat ze nou willen doen? Met de hele klas naar den zendingsdag. En dan mag jij mee, zeiden ze, omdat jij ook wat gemaakt hebt. Ben je nou niet blij?"

„Brr! 't Zou een feest worden met al die meisjes."

„Nou!? En ze willen nog wel met onze schuit gaan."

„Wát!? Wát zeg je daar? Met „De Voorwaarts!?"

„Daar hadden ze 't tenminste over. 't Is nog lang niet vast, hoor, maar Juf zou er toch over denken."

„Wie heeft dat plan in de wereld geschopt?"

„Truus. Die had verleden week zo genoten, vertelde ze. Maar zou dat wel kunnen, zo'n hele klas op de schuit?"

„Een hele klas? Laat naar je kijken! D'r kunnen er wel tachtig, misschien wel honderd op. Weet je dan niet, dat Vader wel eens verteld heeft, dat een

81

Alleen maar — waarom de jongens niet méé te laten genieten? Hoeveel jongens zitten er in de hoogste klas? Twintig? Goed. Dan krijgen die allemaal van mij vrij-reizen.

De meisjes keken wel een ogenblik op haar neus, toen Meester dat nieuws in de klas vertelde en het gejubel van de jongens aanzwol tot een soort gebrul. Maar toen Wout Vink, de belhamel van de klas, eerlijk bekende: „Dat hebben we nou eigenlijk aan de meiden te danken. Meester, we zullen 't hele jaar niet meer naar de trap omkijken!" — toen werd het die „meiden" toch warm om 't hart. En nu vinden ze 't eigenlijk wel leuk, dat de jongens mee mogen.

Trouwens, ze zullen nog véél meer gezelschap krijgen. Als een lopend vuurtje is 't nieuws door 't dorp gegaan: „Schipper van Bergen vaart op den zendingsdag". En toen zijn van alle kanten de vrienden en vriendinnen gekomen om een plaats te bespreken op „De Voorwaarts". Zo'n uitgezochte gelegenheid om zonder al te grote kosten op een gemakkelijke manier den zendingsdag te bezoeken, heeft zich nog nooit voorgedaan. En twee dagen later reeds moesten de reislustigen teleurgesteld worden: geen plaats meer.

Wim glundert, en wrijft zich in de handen van blijdschap: wat een fijn vrachtje — een bôste week voor Vader.

Maar Vader en Moeder worden klein en stil onder

83

onverwachte zegeningen: alle goede gaven zijn van Boven afdalende.

En nu is eindelijk de grote dag aangebroken, een stralende zomerdag, vol van licht en blijdschap. In al zijn fierheid ligt „De Voorwaarts” bij de brug, de vlag in top, de frisse groen-wit-roode kleuren pralend in de morgenzon. Het dek is geheel bezet met banken en stoelen, en zelfs een paar gemakkelijke stoelen voor twee oudjes, die zo graag den zondagsdag nog eens bezoeken wilden, ontbreken niet.

Het schoolbestuur is royal geweest: in de ruime kajuit staat een tafel vol traktatie's voor de jongens en meisjes. Maar dat is een geheim, dat worden ze straks pas gewaar.

Ondanks het vroege uur heerst op en bij de brug een drukte van belang. Menigeen wil getuige zijn van de feestelijke afvaart van „De Voorwaarts”.

O, die Wim, hij, Vaders knecht, hij beleeft den gelukkigsten dag van z'n leven. En Moeder ook, denkt hij, als hij haar stralend gezicht ziet. Ze heeft haar drie schooljongens een bescheiden plaats op het achterdek gegeven. En Jopie zet ze op de kajuitskap. Daar zit hij veilig en ze heeft hem dicht bij zich. Ja, Jopie mag ook mee. Waarom ook niet? Als de nood aan den man komt, kan ze hem altijd in Vaders „kooi” te slapen leggen.

Daar maakt de menigte aan den wal ruim baan

84

wordt geluisterd naar het twee-stemmig lied, dat het *eigenlijke* doel van dezen mooien uitgaansdag vertolkt:

Roept uit aan alle stranden,
Verbreidt van oord tot oord,
Verkondigt allen landen
Het Evangeliewoord.

Roept uit den Heer' der heren,
Als aller volken Vriend.

86

om Dominee en Mevrouw te laten passeren. En daar komen mijnheer en mevrouw Burgers. „Denk je,” hebben zij gezegd, „dat wij nu per trein of auto gaan? Geen sprake van; we horen bij elkaar: samen uit, samen thuis.”

Daar komt de klas van Meester van Noort aangemarcheerd, door de menigte met een hartelijk „Hoera!” begroet. Juffrouw Ploeger en de onderwijzers zijn geleiders, dus de hele school heeft vandaag vrijaf. Nu krijgen Vader en Wim het druk met plaatsen aanwijzen.

Vrouw Jansen, een groten schonen boezelaar voor, is ook onder de toeschouwers. Plotseling treedt ze op Anna toe, en vriendschappelijk haar arm schuddend fleemt ze: „Veel plezier, hoor Anna! Rika kon vannacht niet slapen van plezier, 't is éérlijk waar!”

Anna lacht met een zuur-zoet gezicht. Maar Moeder geeft van uit de verte een knip-oogje: de boze bui van vrouw Jansen is gezakt.

't Is ondertussen bij zevenen geworden. De motor ronkt al. Vader staat aan 't stuur. Wim gooit de touwen los. Gewuif, geroep, een luid „Hoera!” — daar gaan ze!

Maar als Meester van Noort zich vóór zijn klas gesteld heeft en heldere jongens- en meisjesstemmen zoo wondermooi over het water samensmelten, dan wordt het heel stil aan den wal; en met grote aandacht, hier en daar zelfs met ontroering,

85

De volken moeten leren,
Wat tot hun vrede dient.

Verbreekt de wreed' altaren
En bouwt des Heeren huis,
De wereld moet zich scharen,
Zich scharen om Zijn kruis.

87

XIII. U ZIJ AL D' EER

Statig glijdt „De Voorwaarts” over 't effen watervlak. Het ene lied na 't andere wordt aangeheven, en niet alléén door de jongens en meisjes — alle reizigers stemmen mee in. Er is een blij-opgewekte toon aan boord, een heerlijk gevoel van éénheid en saamhorigheid, kortom een echt feestelijke stemming. De oudjes in hun leunstoel gevoelen telkens weer behoefte, hun blijdschap te uiten: „We hebben al twintig keer den zendingsdag bijgewoond, maar zó iets hebben we nog nooit meegemaakt.”

Evenwel, Meester van Noort houdt er bijzondere zintuigen op na, die hem altijd méér dan een ander doen opmerken: in dien jongenshoek — nee — daar is het niet helemaal pluis. Zonder iemands aandacht te trekken staat hij op en wandelt kalm in de richting van Wout Vink. Een fluisterend gesprek volgt, en ondertussen verdwijnt de bezorgde trek op Meesters gelaat om plaats te maken voor een glunderen lach. De andere jongens, hoewel ze het gesprek onmogelijk volgen kunnen, betuigen door levendige gebaren hun instemming. „Stil maar, jongens, een ogenblik geduld nog; wacht je beurt maar af.”

Als „De Voorwaarts” zijn weg vervolgt tussen akkers en weilanden, waar slechts hier en daar een eenzame boerenwoning staat, dan gaat Mees-

88

ter plotseling staan en spreekt een kort woord: „Lieve vrienden en vriendinnen, we beleven vandaag een feestdag, zoals er maar weinige in ons leven voorkomen. We zijn 't er allen over eens, dat we deze vreugde te danken hebben aan den Heere, de Bron van alle goed. En daarom hebben we ook al meermalen Zijn lof gezongen. Niettemin — de Heere gebruikt middelen, Hij bedient zich ook van mensen om ons gelukkig te maken. En dan gevoelen we wel eens behoefte, om, na God, ook die mensen te danken. Dat mág; dat is zelfs goed. Nu zitten daarginds een twintigtal jongens, die popelen van verlangen om hun dank uit te spreken voor mijnheer Burgers, die gezorgd heeft, dat óók de jongens vandaag van de partij zijn. Maar — dan moeten ze bij 't begin beginnen en juffrouw Ploeger niet vergeten, die de meisjes tot zendingsliefde en zendingswerk heeft aangevuurd en dus middellijk den eersten stoot tot dit reisje gegeven heeft. Dus, jongens, jullie mogen én mijnheer Burgers én juffrouw Ploeger bedanken; en dat kun je niet beter doen dan door ze toe te zingen de woorden van Ps. 134 : 5:

Dat 's Heeren zegen op u daal,
Zijn gunst uit Zion u bestraal:
Hij schiep 't heelal, Zijn Naam ter eer,
Looft, looft dan aller heren Heer!

89

Eerst zacht en plechtig, dan fors en krachtig klinkt het jongensgezag als het lied van den leeuwerik, die in de velden zingend opwaarts stijgt.

Juffrouw Ploeger zit knus in 't kringetje van haar meisjes.

„Ik heb ook nog een verrassing voor jullie,” zegt ze met een geheimzinnig gezicht. „Eigenlijk had ik die eergisteren al, maar 'k heb 'm tot nu toe bewaard.”

Uit haar tas haalt ze een brief te voorschijn en op plechtigen toon leest ze 't adres: „Aan de zendingsvriendinnen van Deelum, p.a. Mej. Ploeger. — Nee, stil nou, meisjes, eerst luisteren! — 't Is een hartelijke dankbetuiging van het damescomité van den zendingsbazar voor jullie bijdragen, die allemaal, zonder uitzondering, in één woord prachtig waren — zo schrijven ze. Eén voorwerp kreeg nog een bijzondere cervolle vermelding — en nu moeten jullie eens raden welk. 'k Wil eens zien, of jullie smaak gelijk is aan die van de dames. . . .”

„Het theeschermpje natuurlijk!” „Dat van Anna!” klinkt het als uit één mond. Juf knikt toestemmend; maar Anna slaat blozend de ogen neer. Juf leest nu den brief voor en dan zegt ze: „Een mooie brief, en toch — ik heb nog wat op m'n hart, dat ik jullie zeggen moet. Toen jullie met al die prachtige cadeaux aankwamen, heb ik me eigenlijk een

90

beetje geschaamd. Jullie moeders zullen wel gedacht of gezegd hebben: van een andermans leer is 't goed riemen snijden — Juf kan dat nou wel zeggen, maar wie moet het betalen!? Maar, eerlijk gezegd, jullie hebben ook mijn bedoeling niet begrepen, althans er niet naar gehandeld. Dat hebben alleen Willy en Anna gedaan, Willy met haar prachtig vloerkleedje van lapjes en snippers, en Anna met haar bijzonder mooi schermpje. Kijk, met weinig kosten en veel moeite iets moois maken — dát is de kunst — en daar zullen we ons bij leven en welzijn 't volgend jaar eens in oefenen.” Aan het gejubel van de meisjes schijnt geen eind te komen.

En niemand let er op, hoe Anna stil en in zich zelf gekeerd is. Juf moest eens weten, wat er deze weken in haar omgegaan is! Neen, wát ze verdiend heeft, deze loftuitingen niet. En beschaamd buigt ze 't hoofd.

De tijd verstrijkt onder gezelligen kout en gezang, en „De Voorwaarts” nadert het doel van den tocht. Als de schuit aan een der kaden ligt gemeerd, gaat het gezelschap in optocht naar de tram, die de feestgangers tot dicht bij de plaats van bestemming brengt. Was de boottocht een genot, het tramritje door Utrechts schitterend mooie omgeving doet er niet voor onder. De kinderen zijn opgetogen van blijdschap; en als ze bij het mooie bos, het terrein van den zendingsdag,

91

aankomen, zegt Willemien: „We hebben al zóveel genoten en nou begint het pas echt.”

Ja, nu begint het pas echt: kijken en luisteren, zingen en spelen! En 's middags, een hoogtepunt van den dag, mogen de meisjes met Juf de handwerktent bezoeken en worden ze zelfs als de zendingsvriendinnen van Deelum aan het damescomité voorgesteld! Dan wordt met groot enthousiasme hier en daar het eigen werk herkend en ook het theeschermpje teruggevonden, waarop reeds een briefje met het woord *Verkocht* prijkt. Maar aan alles komt een eind en zo ook aan dezen langen, kostelijken zendingsdag. Op de terugreis heerst een heel wat kalmer stemming dan 's morgens: de vermoeidheid doet zich gevoelen bij oud en jong.

In de schemering van den heerlijken zomeravond nadert „De Voorwaars” de Deelumse brug, waar een groot gezelschap de terugkomst van de feestgangers afwacht.

En lieflijk klinkt het avondlied als slotzang van een schonen dag:

O grote Christus, eeuwig licht,
Niets is bedekt voor Uw gezicht;
Die ons bestraalt, waar wij ook gaan.
Al schijnt geen zon, al licht geen maan.

92

O Vader, dat Uw liefd' ons blijk';
O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk;
O Geest, zend Uwen troost ons neer;
Drieënig God, U zij al d' eer.

93

INHOUD

	blz.
1. Moeders zorgen	7
2. Een morgen op school	12
3. Handwerkles	19
4. Alles loopt tegen	26
5. De zendingskrans	35
6. Op „De Voorwaarts”	43
7. Moeite en verdriet	49
8. Verrassingen	56
9. Een fijn tochtje	64
10. Jongens en meisjes	70
11. Plannen maken en werk in- leveren	76
12. Naar den zendingsdag	81
13. U zij al d' eer	88